

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ioannis Can||tacvzeni Constantinopo-||litani Regis Contra
Mahometicam || fidem Christiana & orthodoxa assertio**

Johannes

Basileae, 1543

VD16 VD16 J 376

Του Ευσεβεστατου Και Φιλο[σχν]ισ[ου] βασιλεως Ιωαννου Του
Καντακουζηιου Του Δια Του Και Μοναχι ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98189](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98189)

ΤΟΥ ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΟ-
χρίστου βασιλέως.

IOANNOY ΤΟΥ

ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ ΤΟΥ ΔΙΑ ΤΟΥ ΚΑΙ ΜΟΝΑΧΙ
καὶ ἡμῶν μετ' ἐνομαδὸν τῶν ΙΩΑΣΑΦ ΜΟΝΑΧΟΥ,
κατὰ τὴν ἐν σαρκὶ κλητῶν αἰτίαν
Απολογία Δ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΜΩΑΜΕΘ ΛΟΓΟΙ Δ.

CHRISTIANÆ RELIGIO.

quis acerfimi propugnatoris,

D. IOANNIS CANTACVZE.

VI IMPERATORIS CONSTANTINOPOLITANI,
qui assumpto monachi habitu IOASAPH MONACHVS
est cognominatus, contra Saracenorum hæresim, pro
Christiana religione Apologia IIII.

Eiusdem contra Mahometem Orationes IIII. nunc
primum in lucem editæ.

Cum Cæsaræ Maiest. gratia & privilegio
ad quinquennium.

B A S I L E Æ.

OPTIMO ATQVE DOCTISSIMO

VIRO D. GILBERTO COGNATO NOZERENO,
amico suo longe charissim^o Ioannes Opo-
rinus S. D.

ERTO equidem Dei consilio ac singulari
providentia fieri puto, Gilberte Cognate
charissime, quum nostro hoc seculo ad extre-
mum fere successum immanis illa Saraceni-
cae impietatis, ac non tam in corpora quam
etiam animas quamplurimorum saeviens ty-
rannis indies magis atque magis procedat,
nostris uidelicet peccatis & haec ipsa, & longe grauiora etiam com-
merentibus, pios tamen ac sanctos aliquot uiros subinde ut excitet
Clementissimus Pater, qui pro ea qua instructi ab ipso sunt uirtu-
te, isti tanto iam tempore clandestinis Sathanae insidijs grassanti
malo, partim in lucem ueritatis protrahendo, partim diuini uerbi
armis impugnando opprimendoq; omnem operam (quod dici so-
let) atque oleum sedulo impendant. Quorum quum alij alia ueluti
subsidia certatim curent, non minimum certe opis attulisse uideri
merito debent, qui quaecunq; & ab alijs doctis bonisq; uiris in hoc
genere hucusque elaborata sunt, bona fide etiam proferre in pu-
blicum non grauantur: magnamq; adeo illos gratiam ob tam pium
officium mereri, nemo bonus uir ac CHRISTI gloriae amans,
facile negauerit. Neque hic me mouet, quod priuatis quidam affe-
ctionibus (ne quid asperius dicam) laborantes, aliter statuunt:
quorum si qui pia quadam simplicitate, rebus alioqui plus nimio ad
interitum inclinantibus, ne grauioris aliquid mali obrepat, metuunt,
ignoscendum illis quidem, ac orandum pro ipsis numen censeo, ne
(quantum in eis est) praecclaro aliorum conatui obsistere, aut ma-
le ominari potius, quam adesse, aut saltem bene precari malint. Ve-
rissimum profecto esse illud Comici dictum, Quot capita, tot senten-
tiae: cum alijs in rebus, tum ijs praecipue quae ad Religionis nego-
tium attinent, obseruare hodie licet. Atq; utinam non cum summo
animarum quoq; periculo, id experiri saepenumero contingat. Ve-

* * * rim

rum quando ita etiam ipsi omnium auctori Deo, cuius gloriae potissimum id interest, quorundam *Quorundam* ad certum tempus tolerare placet: feramus & nos a quo animo, quicquid quacumque de re alij statuunt: & fateri tamen, nos gratiam ac laudem non parvam debere ijs minime pudeat, quicumque gloriae CHRISTI salutisque hominum promouendae studio, exponere se non solum risui multorum atque contemptui, sed etiam rerum suarum, ac (si ita Domino uisum fuerit) uitae quoque periculo non dubitent: nosque pro uirili nostra parte quicquid in nobis est facultatum, eo conferamus sedulo, ne ipsi saltem defuisse etiam officio nostro uideamur. Itaque cum & nobis non ita pridem oblatae essent ab amico quodam nostro Orationes aliquot IOANNIS CANTACVZENI, Imperatoris Constantinopolitani, quas ille aduersus Mahometicam sectam iam olim, hoc est sub Annum salutis MCCCCLX, graece, magna quidem eruditione ac ingenti pietatis zelo conscripserat, dignissimas ego illas statim iudicavi, quae non diutius ita uelut in tenebris ac situ delitescerent, uerum in bonorum ac pietatis Christianae studiosorum gratiam atque usum, detestanda uero illius haereseos propugnatorum aduersionem, uel (si ita omnino uellent) confusionem atque exitium publicarentur. Neque tamen contentus ea solum qua scriptae primum ab ipso auctore essent lingua, proferre illas, sed uti in latinam quoque conuersae a pluribus cognosci possent, operae precium duxi. Missis igitur ijs primum ad THEODORVM BIBLIANDRVM Sacrae Theologiae in Academia Tigurina professorem longe doctissimum, amicum nostrum singularem, ac ueluti alterum ipsum, quippe quem eodem errores Mahometanae superstitionis impugnandi Sacrae Scripturae machinis teneri studio iam dudum intellexissem, cuique multo gratissimam fore illarum inspectionem minime dubitarem: inde uero eiusdem etiam consilio oblata RODOLPHO GVALTHERO Tigurinae ecclesiae fidelissimo euangelista easdem Latine donandi prouincia: facile id quidem uterque ab eo, nempe communi amico, & promouendis huiusmodi Ecclesiae CHRISTI meliorumque studiorum emolumentis nunquam non paratissimo, uti quamprimum fieret impetrauimus. Et sane, si quid iudicando possum, uix aliud scripti genus, hoc rerum Christianarum ac Turcicarum statu proferri in lucem potuit, siue ad detegendas quo cauere melius ualeant, seu oppugnandas

das etiam atq; euentendas impiæ sectæ illius imposturas, uel utilius,
uel cognitu magis necessarium. Nam ut in recensendis Mahome-
ti terroribus mire diligens est hic autor, ita in confutandis iisdem,
adductis non solum rationibus, quæ aliquid efficere apud quosdam
Aures, ac solæ forsan plurimum possent, sed Sacra Scripturæ ora-
culis (quibus diuinam auctoritatem ipsæ etiam Mahometi sectatores
Musulmani non derogant, ut scilicet suo ipsorum ueluti gladio eos
ingulet) tanquam efficacissimis antidotis, ita se uenenis illis op-
ponit, ita firmat omnia, ut an quicquam desiderari hic amplius à quo-
quam tum quidem potuerit, haud facile queas pronunciare. Vt inte-
rim rerum seriem, qua hic ad tantam molem paulatim à tam paruis
initijs excreuisse lues isthæc traditur, præteream: quam uel ideo di-
gnissimam obseruatu existimo, quod luculentissimum ac in primis
memorabile exemplum iusti iudicij Dei proponit ob oculos, quo uer-
bi ipsius neglectum contemptumq; ac impietatem reliquam densissi-
ma cæcitate puniri, animadvertere liceat. Verum de his quoq; alio
et loco et tempore fortasse commodius. Harum ergo rerum, quem-
admodum et omnium aliarum bonarum artium atq; disciplinarum, in
primisq; tam ueteris quam nouæ historiæ, ac sacra quoq; philoso-
phiæ studio cum flagrare te iam dudum hætenus cognouissem, neq; id
solum ex ueteri consuetudine, quæ mihi tecum olim adhuc apud ter-
Maximum illum DES. ERASMV M ROTERODAMVM agentem
intercessit, sed et crebris interim ad me literis, ac postremo tandem
iucundissimo illo congressu tuo, quo nuper Basileam ueteres amicos
inuicendi gratia uenies, doctissima simul ac planè amica oratione tua
quamlibet indigno aliqui atq; importuno casu quodam conturbatum
ita recreasti, atq; exexisti rursum, ut non queam non admodum iucun-
dè etiam affici, quoties suauissimi illius colloquij tui adhuc mihi
uenit in mentem. Itaq; occasionem nunc iam nactus uicissim et gratissi-
candi tibi, et declarandi erga te animi mei, eamq; talem, qua simul e-
tiam de Christianæ religionis nostræ (nimis quàm miserabiliter ho-
die afflicta, atq; apud maximam orbis partem profligata) et instau-
randæ rursum, et quoad eius fieri potest conseruandæ studiosis nō ma-
le mererer, nempe doctissimi atq; sanctissimi huius scripti promulga-
tionē, sub tui nominis auspicio ita fieri eam uolui: quam etiam ut salu-
tarem cōpluribus pio ipsam animo suscepturis fore persuasissimū ha-
beo, ita

EPISTOLA

beo, ita & abunde animum tibi meum ceu arrabene quodam oblato
 declaraturam, ac simul gratissimam quoque futuram cōfido. Ceterum
 nolo commemorare hic pluribus, quanta fide ac religione in excuden-
 do hoc opere sumus usi: id saltem fateri tamen minime nos pigeat, cum
 unicum tantum exemplar, quod descriptioni subseruiret, essemus na-
 cti (in quo & lacunæ alicubi quædam apparebant, sed pauciores ta-
 men illæ, & quarum defectus uel ex latinâ uersione abunde uideretur
 sarciri) maluisse ita prorsus per omnia quale id cunctis erat ex-
 primere, quam uel iota usquam addere, aut immutare quicquam.
 Qua quidem religione in edendis ueterum monumentis, utinam &
 alij quidam (quos nouimus) uti, quam temere quod somniantibus
 sepe uisum fuerit, cum quid parum adeo statim est obuium, substi-
 tuere mallent minus equidem corrupta pleraque in publicum prodirent,
 quæ ita à sciolis istis plerunque depræscriptis, ut ipsi illorum
 autores, si eis redire ad superos liceret, haud raro seipsos etiam in
 relictis à se posteritati lucubrationibus suis nosse uix possent. Au-
 daciam profecto execrandam, ac publicis legibus uel in primis
 cohercendam, quam cum hactenus cane peius & æque semper oderimus,
 ita nobis cauendam sedulo existimamus, ut nihil magis: eo pacto uel maxime
 Officinæ typographicæ nuper à nobis institutæ diligentiam ac fidem studio-
 sis bonarum literarum atque artium commendaturi. Proinde, ut etiam hoc
 testatum hic relinquamus, unico solum isto incommodo (quanquam leuiore
 tamen illo, quam ut eo nomine appellari conueniat) laborauimus in excudenda
 horum parte maxima, quod non licuit domi nostræ (quod alijs quibusdam
 grandioris operæ interea occuparentur præla nostra) totum id quicquid erat
 curare, sed aliorum & opera & charactere uti oportuit: in quibus tamen &
 ipsis ita aduigilatum speramus, ut nihil neque hac etiam in parte
 magnopere desiderari à quocumque æquioris saltem animi lectore
 aut posse, aut debere, plane confidam. Quæ uero hoc loco de autore ipso,
 & scripti huius argumento ac ratione dici possent, libenter etiam prætereo,
 quod maxime ea partim ex altera Præfatione Latinæ uersioni præmissa,
 partim diligenti & accurata ipsius libri lectione cognosci, quam prolixiore
 hic narratione ab altera illa multo utiliore ac digniore cognitu impedire,
 aut detinere longius. Vale, optime atque doctissime

NVNCVPATORIA.

Sine COGNATE : ac simul operam quoque à nobis in Anto-
nij Garronis tui Lucubrationem, in Pomponij legem II de Origi-
ne iuris præstitam, quem una ad te multo quàm antea fuerat niti-
diorem cultioremq; mittimus, adiecto etiam elegantissimo comite
Francisci Balduini Attrebatij Iurisconsulti in Rusticas Iusti-
niani leges Commentario, æqui boniq; facito: & propediem alia
quoque nostris typis à te commissæ, quo serius absoluantur, eo melius
exculta (sat enim citò, si sat benè) ad te reditura, persuasissimum
habeto. Basileæ, Idib. Februarij. Anno Salutis

M. D. XLIII.

LACTORI TYPOGRAPHVS.

Tametsi in toto hoc Opere exprimendo aduigilatum sedulò à nobis sit,
ne quid usquam à manuscripto exēplari discederetur, tamen in ipsa statim
libri Inscriptione, pro eo quod erat *lucubrationes* το *lucubrationes*, nescio quo
pactio *lucubrationes* positum est: idq; recte ne an secus, alijs expendendum permit-
timus, nam ut de Cyri nomine, an recte Cantacuzeno ascribatur, non satis
perspectū adhuc nobis est, quòd à nullo eorum qui huius in historijs memi-
nerunt, sic appelleretur: ita an pro eo confestim *lucubrationes* nomen debuerit substi-
tui, non possumus pronunciare: atq; ideo eiusce hic uelut in limine admo-
nere, operæ precium duximus. quemadmodum & quòd in aliquot paginis,
satis manifesto tamen errore, *πρόημα* pro *πρόημα*, in eadem Inscriptio-
ne, operarum nimirum incuria irrepsisse uidetur. id quod ipsum
etiam hoc loco indicasse, minime absur-
dum existimamus.

IOANNES BAPT. EGNATIVS LI

BRO ROM. PRINCIPVM SECVNDO DE

Ioanne Palæologo & Ioan. Cantacuzeno

scribens, hæc tradit.

Mortuo Andronico iuniore, cum Cantacuzeni arbitrio, qui magni domesticæ dignitatem supremam obtinebat, omnia prudenter gerentur: Apocauci fraude uiri obscurissimi, sed solertia & calliditate inter principis amicos præcipuæ dignationis & patriarchæ ambitione in exilium truditur. ille uero iniuriæ impatiens, bellum quinquennale aduersus Ioannem & Reginam gessit, Turcarum arma Europæ primus inferens. Caterum rebus in dies pessum euntibus, proditur illi Byzantium: quod cum occupasset, nulli ferè molestus imperij tantum partem egit, filia in uxorem Ioanni tradita. inde in Genuenses socijs Venetis & Arragonijs bellum uaria fortuna gestum: cui Nicolaus Pisanus dux præfuit, nec multo post bellum à Palæologo exule Cantacuzeno indictum, Turcarum imprimis spe geritur, quibus etiam in Europa locum inhabitandum primus tradidit. Et cum ex Tenedo soluens improuifus Byzantium ingressus esset, tandem Cantacuzenis imperio se abdicans, monasticam uitam sequitur: hic Ioannes, Matthæum Cantacuzeni filium consortem imperij agentem, tandem imperium deponere coegit: & cum multa fortiter administrasset bella, moriens filio Manueli imperium reliquit.

DE IISDEM, EX IOANNE

Cuspiniano.

Andronici iunioris Imperatoris magnus domesticus Ioannes Cantacuzenus, tutor filiorum à moriente Andronico creatus, quum in uita eius diu magno in honore habitus esset, eo mortuo cuncta eius arbitrio agebantur, tanquam ab eo qui supremam obtinebat dignitatem. Cumque aliquot annis Caloioannem & Manuelem educasset, omniaque prudenter gererentur, Apocauci fraude, uiri obscurissimi, sed solertia & calliditate inter Principis amicos præcipuæ dignationis, & patriarchæ ambitione in exilium truditur. Ille uero iniuriæ impatiens, bellum quinquennale aduersus reginam & Ioannem gessit, Turcorum arma primus Europæ inferens. Caterum rebus in dies pessum euntibus, proditur illi Byzantium. Quod cum occupasset, nulli ferè molestus, imperij tantum principem egit, filia in uxorem Ioanni tradita, quem sibi generum fecit. Sed cum una in domo gener atque focer uita agerent (ut fit) in discordiam ueniunt: quæ in dies plus incalescens, tantum eos incendit, ut domi forisque alter alteri se hostem ostenderet. Sed cum maior esset potentia focer, seque ipsum focer uel atque armis ueluti Imperator tutaretur, Caloioannes in Tenedum ueniens, auxilio classis Genuensium in regnum patrium restituitur, pulso armis Cantacuzeno, imperij contra ius & fas occupatore. Quod factum legimus auxilio atque opera Francisci Catalusij Genuensis, uiri maritimarum rerum exercitatissimi, classis præfecti. Cui ne uideretur ingratus, dono dedit Mitilenen insulam, quam Mahometus Turcus cum Constantinopolim atque omnem Thraciam occupasset, Catalusius ipsis ui abstulit, non sine ingenti multorum perturbatione. Nicolaumque Catalusium principem Lesbii crudelissime occidit. Caterum per hæc tempora

Constan-

DE IOANNE CANTACUZENO.

Constantinopolitanus Imperator Ioannes Cantacuzenus, Rex Aragonum, & Veneti contra Genuenses foedera inierunt. Imperator quatuordecim, Veneti quadraginta, Cathelani triginta triremes armare: Genuenses praefecto Pagano Aurio, sexaginta. Pugnatum est inter Constantinopolim & Chalcedonem, flante uiolentissimo aëstro à uespera usque ad sequentem diem, hyemali tempore, Venetis à Gallipoli soluentibus, uentis adiutis atque amicis. Genuenses contra uentum, contra mare, contra hostes potentissimos uictoria potiti sunt. Graeci fugerunt: Veneti & Cathelani magnam caedem perpessi sunt, praefecto Cathelanorum occiso. Rursus sequenti anno Veneti Cathelanique Genuenses apud Corsicam aggressi, unam & quadraginta captas hostium triremes, uiris ut erant armatis plenas demerserunt, Nicolao Pisano Venetae classis praefecto. Qua clade accepta, Genuenses Ioanni Archiepiscopo Mediolanensi se suaque permiserunt: qui bellum aduersus Venetos suscepit. Ad quos Patauini, Veronenses, Mantuani, Ferrarienses, & Florentini, societate facta, auxilia miserunt. Deinde uero Nicolaus Pisanus Venetae classis praefectus, apud Peloponnesum promontorium à Pagano Aurio superatus, captusque cum millibus quinque Genuam in carcerem est perductus. Itaque Calisto Ioannes in patriam rediit, per Cathaculum Franciscum reductus: cui Lesbos donauit insulam, ut paulò ante meminimus. Cum autem ex Tenedo progressus Byzantium ingreditur, Cantacuzenus imperio se abdicans, monasticam uitam sequitur. Sed Ioannes Paleologus Matthaeum Cantacuzeni filium consortem imperij cum patre agentem, tandem imperiū deponere coegit, cumque fortiter multa administrasset bella, moriens filio Manuele imperiū reliquit.

“ ARGVMENT.

ARGVMENTVM.

Erudita in primis & pia disputatio est aduersus totam sectam Mahumetis, & quæ ualidissimis rationibus nostram orthodoxam & catholicam religionem defendit: deinde falsas, prophanas, & riosas opiniones partim à Mahumete & magistris ipsius excogitatas, partim reuocatas ab inferis per eosdem, grauitèr confutat. Prior pars constat quatuor Apologijs: posterior quatuor Serm nibus. Sumministrat autem materiã ad hanc disputationẽ Ache menides quidam nobilis inter Saracenos uir, & inter primos eruditus, qui conuersus ad Christum, transmutato nomine Meletius appellatus est: Elocutionem uerò accommodauit Ioannes Cantacuzenus Imperator Constantinopolitanus.

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΠΟΝΗ

ΜΑ ΕΞΕΤΕΘΗ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΥ

ἡ φιλοθέου βασιλέως ἡμῶν κυρίου Ἰωάννου ἡγενομένου

ἡ δὲ ἡμεῖς μοναχικὸν ζήτημα μετονομασθέντες
τοῦ ἰωάννου μοναχοῦ.

ἢ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΙΑΔΕ ΤΙΣ ἔΣΤΙΝ

ΑΙΜΕΝΙΑΔΗΣ τις εἰς ἀνδρας ἐλαύνων ἦδη, τὴν τύχην οὐκ
ἀρχῆς, τὴν τοῦ οὐρανοῦ λαμπρότητα, τὴν τοῦ οὐρανοῦ διδασκαλικὴν με-
τὰ τὴν γλῶσσαν γὰρ καὶ αὐτὸς ἐτύγχευεν ὡς τοῦ πατρὸς νόμου. καὶ
παύτως τότε εἰς αὐτὸν ἦκου, πείθειν ἐνόμιζε μέγα τὸν μω-
μεδ εἶναι καὶ τὸν νόμον τοῦ αὐτοῦ, ὅτι δέχετο τὴν ἀκτῖνα τῆς εὐσεβείας,
ἡ δὲ πρὸς αὐτὸς θεοσκεπτικῶς κατεγνώκει, ὡς γινώσκει τὸν ἀληθινὸν θεόν.
ἡ πάντων τὸ προσόντων αὐτῷ γυναικείας, ἡ δὲ ἡγεῖα τὸν εὐσεβὴ βασιλέα ῥωμαίων. ἰωάν-
νης ὁ ἰωαννικοῦ (ἡγενομένου) ἡ δὲ τούτου τυχεῖν θυμολογῶν, καὶ πρὸς τὸν φιλόσοφον βίον ὁ
θεὸς τὸν βασιλέα ἐκάλει, γίνετο ἡ αὐτὸς εἰς τὸ ἀκολουθεῖν τῶν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ
ἐκτελεσθῶν βασιλείᾳ, ἡ δὲ ἐκ μοναχικῶν καὶ αὐτὸς τελείας, καὶ μελέτη μυστικομαθῶν, ἡ
τὸ βασιλεὺς γλῶσσης οὐ μετρίως ἀπὸ λαοῦ, διαπλάθοντο αὐτῷ τὴν ψυχὴν, καὶ τὴν
ἡγεῖα εὐσεβείαν ἐκπύουσαν ἔχοντο. ἀλλὰ ταῦτα τὸν πολέμιον τοῦ γένους ἡμῶν ὁμαλῶς
ἐκ τῆς φρενὸς. ταῦτα τοῖς καὶ πρὸς τὴν πᾶν ἡγεῖα τὸ μελετήσιον ὁπλίει, καὶ πείθει τὸν
γραμμασι, πολὺ τὸ ἀπαιτητὸν καὶ κακοῦργον ἔχουσι, μελέτην ὑπελθεῖν, ὥστε ἀλλὰ
ἐκείνῳ δὲ ἀληθείας τὸ ψεῦδος, ὡς τὰ πρότερα δὲ πάλιν ἐπαναγίαι. ὁ δὲ καὶ τοῖς σφό-
δρα βουλόμενος ἀντικατεστῆναι τοῖς γραμμασι, ἐπεὶ καὶ διὰ αὐτοῖς τὸ λέγειν αὐτῷ
πρὸς τὴν πρὸς τὴν βασιλείαν, καὶ τὰ γραμματικὰ δέκνυνσι, καὶ συμμαχίαν τὴν γινο-
μένην ἀπαιτεῖ τῷ αὐτῷ. ὁ δὲ τὴν περὶ αὐτοῦ τὸν ἀνδρα ἀρετὰς ἐκτελεσθῶν, κατεδίδατο
τὸν ἀνδρα, καὶ μελέτη καὶ τὴν ἀληθείαν διανείκει τὴν γλῶσσαν. ὁ δὲ λόγος ἀφορμὴν λα-
βὼν τὴν δὲ πρὸς τὴν ἀντικατεστῆναι, χωρεῖ κατὰ τὴν περὶ αὐτοῦ ἀρετῶν, ἐπεκτείνων
μὴ τὰ χριστιανῶν, κατετρέχων δὲ τὴν περὶ αὐτοῦ ἀρετῶν ἀρετῶν ἀπὸ μέρους. ὅτι λόγοις ἡδὲ
πράξεσιν ἀνὰ κλονισμὸν αὐτῶν, πρὸς τὴν ἀλήθειαν τὴν πρὸς αὐτοῦ ἀρετῶν, ὡς καὶ
ἐκ τῆς συμβολῆς ἐκαστὸς ἐχούσων. εἰ δὲ καὶ ἐκ τῶν τοῦ μωμέως, καὶ τῶν περὶ αὐτοῦ, καὶ
τὸ διὰ γλῶσσαν τὸ χριστιανισμοῦ μυστήριον ἀρετῶν ἐκτελεσθῶν, καὶ γὰρ καὶ
τοῖς περὶ αὐτοῖς ἐκαστὸν τι διοικεῖν βέβαιον, τὰ περὶ τὴν μωμέως τὴν περὶ αὐτοῦ καὶ τὴν διὰ γλῶ-
σσαν λεγόμενα. οὐ μὴν ἀλλὰ αὐτὰ ταῦτα καὶ κατὰ ἰουδαίων εἴποι τις αὐτῷ, καὶ ἐκόντως
περὶ αὐτοῦ, γὰρ καὶ ἰουδαίοις οὐκ ὀλίγα κοινὰ. μοναρχία τε γὰρ ὡσαύτως ἐν ἀμφοτέ-
ροις, καὶ πολὺ γὰρ αὐτῶν ἀποστασίου μὲν, χορείων τὴν κρείων ἀρχή, καὶ μὴ καὶ πρὸς τὴν
καὶ βιβλίον δὲ ἀρραστοῦ βουλομένων διδόναι τοῖς αὐτῶν γυναιξὶν ἐφέται. καὶ ἡν-
δρα δὲ αὐτῶν, εἴτε γὰρ τούτοις εἴτε γὰρ ἐκείνοις, τὴν ἐκείνου γυναικὴ ὁ ἀδελφὸς ἄγεται. καὶ
ὅλας οὐκ αὐτῶν τὴν ἀμάρτυν, ἰουδαίᾳ μὲν πλημμελῶν τὸν τοῦ μωμέως νόμον πρὸς αὐτοῦ. ταῦ-
τα καὶ ὁ δὲ ἰωάννης γὰρ τὴν ἀρετὴν ἀντι-
γορεύων, ὡς περὶ ἀντιπρόσθεν τὰ γὰρ ἐκαστοῖς κοινὰ, φησὶ, λέγουσιν αὐτῶν
ἰουδαίους εἶναι, καὶ ἐκαστὸν ὡς περὶ ἀποποιεῖται κοινῶν ὄντων αὐτοῖς
πολλῶν, κοινὴ τις γὰρ μέρος καὶ ἡ πρὸς αὐτοῦ πύλη.

κ 2 ΤΟΥ

ΑΔΕΛΦΕ ἀγαπητὴ ἐγγίαν καὶ ἑταίρον καὶ ἀδελφὸν ἡμῶν τῶν πε-
πεινῶν τῶν ἀδελφῶν σου καὶ δέξασαι καὶ τὴν ἀδελφὴν καὶ ἐγγίαν πῶς
σὲ καὶ καταλάβεις ἐξέβην τῆς γραφῆς. καὶ γνωρίσῃς, ὅτι ἐγὼ ὁ ἀδελφός σου ὁ
παπῆνος καὶ οὐτελὴς, ἐχὼ καιρὸν οὐ κατέλαβον εἰς τὴν χώραν τῷ μεγάλῳ
ἀμην, ὁ θεὸς ἵνα αὐξάνῃ τὴν δικαιοσύνην τῶν γινώσκοντων καὶ ὅτι εἰς τοὺς ἀλλοὺς οὐδὲν
εἶδον, ἀλλὰ πάλιν τὸν ἑταίρον σου, καὶ τὸν λόγον σου, καὶ τὴν γνώσιν σου, ἀλλὰ ἀδελ-
φούς καὶ φίλους, δεξιὰς καὶ ἄριστες ἐμαυτοῦ. καὶ τὸν ἀγαπῶν ἐχῶν πῶς σὲ, ὅτι οὐδὲν ἔπα-
ρε βλεπόμενος, ἵνα οὐδὲν με παρακαλέσω ὅτι σὲ, εἰς τὸ καὶ παρακαλέσω τὸν ἀμην καὶ τὸν
κατακλινόμενον. βλέπω οὖν τοὺς παρόντας οὕτως, λυποῦμαι καὶ ἐγὼ ὅπου οὐδὲν σε γι-
νώσκω καὶ παρακαλῶ τὸν θεόν, ὡς ἀμαρτωλός, ἵνα σε ἀποστείλῃ ἀπὸ τοῦ σκότους, καὶ τὴν
ἀπώλειαν καὶ ἐπιείκειαν καὶ ἡμετέραν σε, μετανοήσῃς, καλῶν, ἐνταφίον, ὅτι ὁ θεὸς ἐλεήμων
ἐστίν, καὶ ἡμετέρας, ὅτι τὸ καλὸν αὐτοῦ, οὐδὲν τὸ ἐπαθόν ἐστὶν μόνον. ἀλλὰ καὶ ἄγιοι, καὶ πνεῦμα,
καὶ ἄλλοι μεγάλοι ἀνθρώποι ἐσφαλάν τὸν θεόν, καὶ πάλιν συνεχώρησαν αὐτοῖς, καὶ οὕτως
λέγει καὶ ὁ θεὸς μετὰ τὸ σῶμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον. ἐπορεύθη καὶ ἐξέβην μετὰ τοὺς ἀδελ-
φούς καὶ ὁ πνεῦμα μετὰ τὸν θεόν, καὶ λέγει, εἰ τις μετανοήσῃ εἰς τὸν φάλακα τὸν θεόν, ὡς
ἀνὰ μετάνοιαν, ἐκείνους ἐσφαλάν καὶ σὺ ὡς ἀνθρώπων, οὐδὲν ἐξήντη. ἀλλὰ πάλιν με-
τανοήσῃς, καὶ πάλιν τὴν καρδίαν σου, ὅπως σὲ δέξεται ὁ θεὸς ὡς δὴ λαλῶν. ἐγὼ
γὰρ οὐδὲν ἡμαρτήν τὸν ἀνθρώπων, πῶς ἠθέλησεν ἡμετέρας, ὅτι ὁ θεὸς συμπαθὴς ἐστίν, καὶ
θεὸς τῆς γραφῆς τῆς ἐργασίας καὶ ἀπέσειλας, οὐδὲν ἡμετέρας πῶς τὴν γνώσιν σου, ἀλλὰ οὐδὲν
τὴν πᾶν σου. ὅμως δὲ ὅτι ἐξέβην τὸ ἐπιείκειαν, καὶ ἐκατηγόρησας τὸν πνεῦμα, καὶ δέξαι-
σθαι αὐτόν, ὡς καὶ σὺ γινώσκεις, οὐκ οἶδαι τὴν γραφὴν τὴν λέγουσαν, πᾶσι τοῖς θεοῖς
τὸν πνεῦμα, ὅτι πᾶν ἐπιείκειαν δὲ σὲ, καὶ σὲ δὲ ἐμὲ. δὴ γὰρ τὸ θεῶν, ἵνα οὐδὲν σε
ἐύρω ὁ θάνατος εἰς τὴν ἀπώλειαν. δὲ τὸν θεόν ἐπέμει, τί ἀγαθὸν εἶδον εἰς τοὺς χριστι-
ανούς; φαντάζονται γὰρ, ὅτι δαμάσκειν τὸν χριστόν, καὶ αὐτοὶ ὑβρίζουν τὸν καὶ λέγουσιν, ὅτι
θεὸς ἐστίν, καὶ ἵος θεοῦ. ἐγὼ δὲ τὴν ὁδὸν τὴν ἀληθινὴν, καὶ παραδείξωμαι, καὶ ἐπισοῦν εἰς
ἐνός ἡμῶν. οὐδὲν πρέπει οἱ καὶ μοῦ σου λαλῶν ὁρθόδοξος, ἵνα εὖ κατεργάται.
ἀλλὰ καὶ εὖ ὁρᾷται, καὶ ὡς τὸ λέγει ὁ θεὸς καὶ ὁ πνεῦμα. πάλιν δὲ λέγω σε, τί εἶδον, καὶ
ἐπὶ τὴν ἡμετέραν καὶ ἐκκοινωνήσας εἰς τὴν πίστιν αὐτῶν; λέγουσιν ὅτι πνεῦμα οὐκ ἐστὶν πᾶσι
πᾶσι, πᾶσι καὶ ἡμετέρας ὁδὸν. τίς τὸ εἶδον, καὶ τίς τὸ ἡκούσας, καὶ πᾶσι πνεῦμα τὸ εἶδον
ἐξήντη, καὶ πᾶσι καὶ τὸ εἶδον εἰς ὁπλίστας; καὶ ὡς καὶ ἀκούομαι, ὅτι ἐμετέρας εἰς πολλὰ
μέρη. καὶ λέγουσιν, οἱ μὲν πολλοὺς θεοὺς, οἱ δὲ ὀλίγους. καὶ ἐνέκον τούτου καὶ ἐκείνων ἡμε-
τέρας διαλέγονται καὶ κρίνονται. καὶ ἀπὸ τούτου οὐδὲν εὖ κατεγνώσθης. οὐαὶ τὴν αἰε-
χωπτίαν των, οὐαὶ τὴν μαλακίαν των, ὅτι ἀπέλυναν τὸν θεόν τὸν ποιητὴν τῶν πάντων, καὶ
λατρεύουσιν θεοὺς, καὶ τὸν χριστόν ὅπου καὶ λόγος θεοῦ διαβάλλουν, ὅτι ἐπὶ τὸν ἵος θεόν.
οὐδὲν τὸν ἡρώτησαν οἱ ἰουδαῖοι, ὅτι σὺ εἶ ἵος θεοῦ; καὶ ἡρνήσατο, καὶ ἔφη, ὅτι ἡμεῖς τὸ λέ-
γετε. ὅμως ἀπὸ ἐδῶ εἰς αὐτόν, τί σε δέλω γραφεῖν, τί σε δέλω παραστήσω, τί σε δέλω δι-
δάξω, ὅτι καὶ εἰς θεὸς ὁ ποιῶν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ ὡς εἶπεν, ὅτι ἐγὼ εἰμι θεός,
καὶ οὐδὲν ἔχω σὺν τῷ προσφῶν εἰς τὴν θεότητα. ἐξ ἡρώτων καλὰ, ὅτι οὐδὲν ἦσαι ἄνθρωπος
ἐν ἰδιότητι, καὶ ὡς ἀκούω. ἀλλὰ γινώσκεις σὲ ὁ ἄρεξες τὸ σῶμα τὸ σου. ἐξ ὁδῶν καλὰ, ὁ κόσμος
αὐνοπόσας τὸν καὶ ἀρκεῖ σοὶ εἰς τὸν νῦν. τὸν φρόνιμον εἰς λόγον, σῶζει τὸν καὶ τὸν
μὲν ἐγγράφως, ἀγγράφως δὲ τὰ δέ. ὅτι πᾶσι δὲ διωκτοῦν, τὸν θεόν ἡμετέρας αὐτὸν γινώσκεις
καὶ εἰπὸν ὁ θεὸς ἐχει ἡμῶν, διωκτοῦν δὲ γινώσκεις καὶ μέσοι των ἡμῶν. καὶ ὅτι, πᾶσι δὲ δι-
ωκτοῦν τὸν θεόν γινώσκεις ἀνθρώπων, καὶ τίνι τρόπῳ ἐγγράφως ἀνθρώπων; καὶ ὅτι, εἰ καὶ θεὸς ὁ κα-
τὰ τὸν θεόν ἵος, πᾶσι οὐκ ἐσωσε ἀνθρώπων. καὶ τὸν λόγον, ἀλλὰ ὡς παρὰ διωκτοῦν ἐγγράφως
ἀνθρώπων, καὶ ἀπὸ τῶν, ἵνα σῶσθαι τὸν ἀνθρώπον, ὅς οἱ χριστιανὸς λέγουσιν, καὶ ἐπὶ τὸν θεόν

[illegible]

καὶ ἐδόξουν, ἡμεῖς δὲ ἀμαθεῖς καὶ ἀγροῖκοι, τίς ὅστις τὸ θεοῦ φύσις, καὶ τί τὸ διωκτὸν,
καὶ τί τὸ ἐδωκέναι αὐτοῖς, ἵνα σώσῃτε ἡμᾶς, οὗτος γὰρ ἀπαλῆς, ὡς ὑμεῖς λέγετε, βῶντας. λέ-
γουσιν οὖν, τί ὁ θεὸς καὶ τοῦ θεοῦ φύσις. καὶ γὰρ σοὶ ἐρῶ, πῶς ἡ τοῦ ἰσχυροῦ καὶ λόγου τοῦ θεοῦ γῆ-
νησις. εἰ δὲ ἴσως τινὲς τοιμακρία καὶ αὐθάδεις εἰπωσιν, ὅτι αὐτὸν γὰρ τὴν κακοδομίαν αὐ-
τῶν, ἐγὼ ὁμολογῶ. τί πῶς τὸ τοιοῦτον πράγματι; ἡμετέρων ἀγνοίαν, ὅμως θεωροῦ-
μεν αὐτὸν μὴ ἔχον ἀπορίαν. ὑμεῖς γάρ οἱ λέγοντες, πῶς ὁ διωκτὴρ, ἐχέτω τὸν θεόν
ἢ αὐτοῦ γυναικός, γινώσκοντες μέλλετε ἀκριβῶς, πῶς ἐγενήθη ὁ χριστὸς ἐκ γυναικὸς αὐτοῦ
αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τότε ἀφ᾽ ἐσῆς, πῶς ὁ ἀδελφὸς ἐγγύς αὐθροῦ αὐτοῦ αὐτοῦ τε καὶ γυναι-
κός. ἀλλὰ καὶ ἡ εὐαγγελιστὴς μὲν, αὐτοῦ δὲ γυναικός, καὶ οὐκ ἔστι τὸν νόμον. τὴν ταξίν τῆς
φύσεως ἡμεῖς λαβόμεν μετὰ τὴν παράβασιν. ἀλλὰ ἐπεὶ τὸν τῆς φύσεως, ὅτι παρὲς ἡμῶν τοῖς χριστιανοῖς
ὅστις ἀνθρώπου, παρὰ δὲ μόνον τοῦ θεοῦ γινώσκόμενον. εἰ δὲ ὅτι ἀδελφὸν αὐτοῦ αὐτοῦ
αὐθροῦ γινώσκοντες, τὰ κατὰ τοιοῦτον οὐ μόνον λαμβάνοι κατὰ τοιοῦτον ἡμῶν, εἰς ὅτε
ἀδελφὸν οὐτε γινώσκουσιν, ἀλλὰ μακρὰν πονεῖν ἐκείνου ἐλπίσας, ὅτι ἡ γῆ τοῦ
αὐτοῦ. καὶ γὰρ τὸ μὴ γινώσκοντες αὐτὸς τὰς γραφάς, γινώσκοντες αὐτά. τὰ γὰρ μωσθαῖα
βιβλία καὶ τὸ πᾶν τῆς ἀληθείας, ἐπὶ δὲ καὶ αὐτῶν πρὸς τὴν γῆν, ἀλλὰ δὴ καὶ
τὸ πᾶν τοῦ νόμου, καὶ τὰ πάντα καὶ ἡ ἀγία, καὶ δίκαια, καὶ ἀληθῆ, καὶ καλὰ λέγουσι καὶ
ὁμολογοῦσι. καὶ οὕτως ὅστις ἡ ἀλήθεια. ὁμολογοῦσι δὲ σῶματι μόνον, τὰ δὲ λεγόμενα παρὰ
αὐτῶν ἀγνοοῦν. ἀλλὰ ὡς περὶ ἡμεῖς ἀκούετε παρὰ τῶν ἀγγέλων, οὕτως καὶ μετὰ μεγά-
λης γλυκύτητος, καὶ ἡ δόξης αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ τὰ λεγόμενα παρὰ ἐκείνων ἐξεργάζε-
ται. ἐπὶ τῇ γῇ, τί δὲ ὅτι λέγουσιν ἡμεῖς. οὕτως ὅτι καὶ αὐτὸν πάντων τουτωνὶ τῶν βι-
βλίων, ὅτι τὰ παρὰ αὐτῶν γεγραμμένα ἐπαινεῖτε, τί δὲ λέγουσιν οὐκ οἴδατε. διὰ τὴν ὅτι
οὐδὲ ὅλας ἐδιδάχθητε αὐτῶν. οἱ δὲ χριστιανοί, ποῦ μὲν εἰς τὰς ἐκκλησίας συναγ-
μοί, ποῦ δὲ καὶ εἰς τὰς οἰκίας αὐτοῦ καθυμέραν ἀναγινώσκουσιν τὰς βιβλίας, καὶ ὁ
πολλὸν γὰρ, καὶ ὁ συνελθὼν ἀναγνώσις, καὶ ἡ ἀκριβὴς ἐξέτασις ἐφανερώσῃ καὶ ἐδιδά-
ξῃ αὐτοὺς πᾶσιν τῶν ἀληθειῶν. ἐπεὶ οὐδὲ ἀγνοοῦν τὰ πᾶν τῶν χριστῶν, καὶ λογίζονται οὐδέ
τῶν ἀγίων ἐλάλησε πᾶσι αὐτοῖς, ἀλλὰ οὐτε πρὸς τὴν πρὸς τὸν θεόν, καὶ ἡ γῆ τῶν
καὶ ἀκούσαι παρὰ ἡμῶν ὡς δίδωμι μὴ ἔχοντες, ἀπολογία, ἀκούσιν πᾶσι ὡς ζητεῖς,
καὶ σκεῖσαι ἀκριβῶς τὰ λεγόμενα. ὁ μέγας ἐκείνους μωσθῆς γὰρ τῆς βιβλίας ἐλπίσας οὐ-
τως ἡμεῖς λέγουμεν, εἴπε κύριε, κραυγὴν σοφίᾳ καὶ γομῶν πεπληθυῖαι πρὸς
με, κατὰ τὰς οἰκίας. ἀβραάμ δὲ ὡς ἐκκλῆς γὰρ τὸν κύριον, καὶ ἐγγίσας ἀβραάμ εἶπε, μὴ
συναπολέσῃς δίκαιον μετὰ ἀσεβοῦς, καὶ ἔσται ὁ δίκαιος ὁ ἀσεβής. ἐὰν ὅτι πρὸς ἡμῶν
τα δίκαια ἐπὶ τῇ πόλει, οὐκ ἀφῆσας αὐτῶν γὰρ τῶν πρὸς τὸν κύριον δικαίων; καὶ αὐτῶς
πολλὸν εἶπε, ὁ κρείνων πᾶσιν τῶν γυν. εἴπε δὲ κύριε, ἐὰν εὐρεῖ γὰρ σοφίᾳ πρὸς τὸν
τα δίκαιους, ἀφῆσας πάντας τὸν τύπον δι' αὐτούς. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀβραάμ, εἶπε, νῦν ἡρ-
ξάμενος λαλῆσαι πρὸς τὸν κύριόν μου. ἐγὼ δὲ εἰμὶ γῆ καὶ σποδός, καὶ ἐὰν εὐρεθῶσι τὰς
σπεράκοντα πρὸς τὴν γῆν; καὶ εἶπε ὁ κύριος, ἐὰν εὐρεθῶσι τὰς σπεράκοντα πρὸς τὴν γῆν, ἵνα ἀφῆσας τὴν
πόλιν. καὶ διαλεγόμενος ἀβραάμ, κατὰ τὴν μέγαν καὶ τῶν δέκα. εἴτα λέγει μωσθῆς, καὶ
ἀπ᾽ αὐτοῦ κύριε, ὡς ἐπαύσατο λαλῶν τοῦ ἀβραάμ. βλέπεις πόθεν ἤρξαντο καταμικρῶν
ἀναφαινόμενα τὰ χριστῶν; τὸ γὰρ δίκαιον οἱ ὀφθαλμοὶ ἡδυνάτω γινώσκοντες τὸν θεόν, καὶ
ἐν δουλειᾷ ἵσταται τοῦ γῆ. καὶ τῆς φύσεως, πῶς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ οὐδέποτε ἐφάνη
ἐν ὁράσει πρὸς τὸν αὐθροῦ, διότι οὐκ ἐγγύς αὐθροῦ. ἀλλὰ πότε μὲν ἐφάνη
ἐν ὁράσει, πότε δὲ ἄλλως, ἀγγέλους ἢ καὶ φανερὰ φαινόντες γὰρ ἡμεῖς ἀνθρώπων. ἐξέτασιν
ἐν πᾶσι τῶν θεοῦ, τίς ἡ δὲ φύσις; ἰδὲ ὁ θεὸς ἐκ πατὴρ ἐκ τῆς γῆ, ἐπεὶ ὁ φανερὸς ὡς αὐ-
θροῦ φανερὸς ἀγγέλους καὶ ποίας ἐχέει ἀπολύτως, πότε μωσθῆς ἡ ἐξέτασις τῶν ἀγίων μνηστῆς
ἀγγέλους, ὡς ἡμεῖς αὐτῶν κύριον ἡ κρείνων; τίς γὰρ ὅστις ὁ κρείνων πᾶσιν τῶν γυν, ἡ θεός; ἐπεὶ
ἐν αὐφαινέται, ὅτι ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἐκ τῆς γῆ ὡς φανερὸς ὡς αὐθροῦ, ἀγγέλους ἐκ τῆς γῆ ὡς
πολλὴ αἰτία, φανερὸν πάντας ἐξ ἀνάγκης, ὅτι αὐτὸς τῆς γῆ ὡς ἡ γῆ. τὸ δὲ, ὅς ἐστι θεός
καὶ αὐθροῦ. εἴτα γὰρ τὸ φανερὸν τοῦ ἀβραάμ ὡς αὐθροῦ, εἰδείξε τὴν μέλλουσαν αὐ-

πύρ δὲ ἐδέξατο, ὁ δὲ σὶ δὴρ πύρ ἐγρήσθ. ὅ τινι τὸ σὶ δὴρ αὐτὸν μελάνειαν τὸ πύρ οὐκ
ἐπαθεῖν, ἀλλ' ὁ σὶ δὴρ πύρ ἀγγλῶν τε καὶ λαμπρὸν δὲ λαβὼν, καὶ αὐτὸς ὅλος φῶ
τεινός ἐγρήσθ, οὕτω μοι νόει καὶ ὑδὶ τὸ μονογενὲς ἦδ' ὁ θεὸς τὸ ἀνθρώπου, ὃ ἀνελάβθ.
ὁ μὲν ἦος τὸ θεὸς ἐπεί θεός ἐστίν, τροπῶν ἢ ἀλλοίωσιν ὅλως οὐκ ἐδέξατο, ἀλλ' ἔμενε
θεὸς ἀναλλοίωτος ὡς τὸ πρότερον, τὸν δὲ αὐθροποῦν ὅν ἀνελάβθ, καὶ ἔγινετο, ὅ ἐδέξατο,
καὶ ἐλάμπευε, καὶ τῇ τὸ θεὸς καὶ πατρός ἐκ διεξίω καθεύδα ἐτίμησεν, ὅχως θεὸς ἔχων δὲ
ἐκὼν μέρθ. ἢ ἀριστέρον (ταῦτα γὰρ σαμακὶ καὶ εἰσιν) ἀλλ' ὡς ἀπὸ τοῦ τὸ καθεύδα ἐδέξατο τὸ
τῆς μεγάλειον, οὕτω καὶ ὑδὶ τὸ διεξίω μέρως εἶπε. θεὸς γὰρ ὁ ἐῖς ἐστίν, ὅτι καθεύδα, ὅτι δὲ
ἐκὼν ἔχει, ὅτι αὐτὸς ἀριστέρον, ἀλλὰ τὰ πάντα πληρὸν ὄντι, ὡς αὐτὸς ὅς ἐχέρας σου ἡσπο
διοῦ τὸ ποδῶν σου. τίνες εἰσιν οἱ τοῦτο ἐχέρας; οἱ περὶ ἀδωλοατρία, οἱ μὴ περὶ σκωδῶντος τὸ
χρῖσθ, καὶ αὐτὸς ὁ διαβολῶν. ὅχως ἀδωλοατρία τὸ τὸ ἐξ ἐρέκε τοῦ ὁ πατήρ, ὅ, ὡς αὐ
θῶ. ἀλλ' ἔνα δέξιν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν θυτικὴν δέξιν τὸν πατρός καὶ ἦδ', ὅτι ἐρέκε.
ὡς γὰρ καὶ τοῖς θύαγγελοις λέγει ὁ ἦος, ὅτι δέξιν ἐρέκε τὸν πατέρα, εἰ μὴ δὲ
μοῦ, οὕτω καὶ ὁ πατήρ λέγει, ὅτι δὲ ἐμὲ περικυβῶνται οἱ ἐχέρας σου ἡσπο δὲς πόδας σου. ἔα
διορ δωκεῖς ἀπαποσέλῃς οἱ κύριος ἐκ σὴν, καὶ κατὰ κυρίδι καὶ μέσῳ τὸ ἐχέρας σου.
αὐτὸς δὲ τὸν ἢ πατέρα τὸ θεὸς ἐκ σὴν ἀρσαλίστα ἔαβδθ, καὶ πῶς τὴν ἀπεσάλῃ; πῶς τὸν αὐ
θροποῦν ὅν ἀνελάβθ ὁ ἦος καὶ λόγος τὸ θεὸς ἀπεσάλῃ. ἢ δὲ ἔαβδθ θῶν ὁ σαυρὸς, ὅτι πᾶ
ν καὶ τὸ σὴν. ὡς γὰρ ἢ ἔαβδθ ἔχει μὴ ποιμαντικῶν τῶν ἐχέρας τοῦ ποιμνίου δωκεῖς,
ἔχει δὲ καὶ ἀρσενικήν τὴν τῶν θηρίων, οὕτω μοι νόει καὶ ὑδὶ τὸ σαυρὸν καὶ τὸ κερύ
ματὸ τὸ θύαγγελοις ἐκ σὴν γὰρ ἐξελθὺνται γόμος (φυσὴν ἡσπίδας) καὶ λόγος καὶ
εἶον ἐξ ἐρευνάει. πᾶν τὸν γοῦ οἱ ἀκούσαντες τῶν τὸ θύαγγελοις λόγου, καὶ διαπύδ
τες, ἐποιμαίνοντο ἡσπο τὸ ποιμαντικὸς ἔαβδθ, τὸ σαυρὸν δὲ καὶ τὸν οἱ τινὸν δὲ ἐπαγγελί
αν, καὶ οὐκ ἐπείδοντο τῶν τὸ θύαγγελοις κερύματι, καὶ τὸν ἀρσενικὸς διαπύμασι,
τὴν δωκεῖς τὸ σαυρὸν καὶ ἀκοντες ἡσποκνηθῶν. ὅς γὰρ τὸ σαυρὸν ἐκκλήθῃ κατὰ πατέρα
ὁ διαβολῶν, ὅς τὸ σαυρὸν καὶ τὸ ὄνοματ' τὸν χριστὸν ἐγόντο τὰ ἀπὸ ἔρηνα καὶ ἐξ
σια δαμάματα. καὶ τίς χρεῖα πολλῶν λόγων; ὅς τὸ σαυρὸν καὶ τὸ θύαγγελοις ἐπίδοσε πᾶ
σα ἢ οἰκονομῶν, καὶ ἐγόντο τὸ οὐλοὶ μὲν τὸν χριστὸν, ἦοι δὲ κατ' ἐπαγγελίαν τὸ ἀβραάμ ὅς
τὸν χριστὸν, ὡς ἐκ ἀπὸ τοῦ τὸ αὐτὸ ἀβραάμ γυνήθῃ τὸν χριστὸν. καὶ τὴν κατὰ κυρίδι
σεν καὶ μέσῳ τῶν ἐχέρας αὐτοῦ ὁ χριστὸς. πρόσεξον κρίνω τὴν περὶ τὴν ἀρετήν. οὐκ
εἶπε, νῦν αὖτὸς ἐχέρας σου. νῦν γὰρ ἡς πολλὰς καὶ τὸν ἐχέρας αὐτοῦ. ἀλλ' ἐπὶ οἷον ὡς
τὸ δωκεῖς τὸν αὐτὸν. εἶπε δὲ, κατὰ κυρίδι. δηλῶν γὰρ τὸν οὐδὲν τὸν ἡσποβάλλων δὲ
ναμιν τὸ σαυρὸν, καὶ τὴν εἰς ἄκρον ἀδωκαίαν τὸν ἐχέρας αὐτοῦ. καὶ μέσῳ τὸν ἐχέρας σου καὶ
ἔα τὴν ἀπειρὸν δωκαίαν ἀνίσταται τὸ σαυρὸν. καὶ μέσῳ γὰρ παντὸς τὸ κόσμος, καὶ καὶ μέ
σῳ τῶν ἀδωλοατρίων ἐκέρυττον οἱ ἀπόστολοι, καὶ οἱ τοῦτον διάδοχοι, καὶ καὶ μέσῳ
αὐτῶν ὡς οὐδὲ οὐ μὴ δυσακέρεια. καὶ τὸ δὲ δωκαίαν, ὅτι μετὰ πάσης αὐτὸν μελέας
καὶ αὐτοῦ δὲ κατὰ βαλόν οἱ ἀσθεῖς τὰς ἐκκλησίας, καὶ μετὰ μεγάλων μαρτύρων ἐκδο
ζον καὶ βασιλείων αὐτὸν ὡς οὐδὲ οὐ μὴ δὲ οὐ μὴ τὸν χριστὸν. ἀλλ' ἢ δὲ οὐ μὴ τὸν χριστὸν καὶ τὸν
εὐγχα, ἔλαμψεν ὡς ὁ ἦος, καὶ πᾶν ἦος. ἵνα δὲ μὴ ἡς τὸν αὐθροποῦν ἡσπο ἀγνοίας ἢ καὶ
κακουργίας λογίσσεται, ἢ εἶπεν, ὅτι ἀδωκαίαν τὸν χριστὸν ὁ λόγος τὸν θεὸν ποίησαι ὅτι
λεπίται καὶ διέλει, ἢ ἔα ἀπεσάλῃ πατέρα τὸν θεὸν ἢ τὸν δωκαίαν ἔαβδθ, λέγει, μετὰ
σοῦ ἢ ἀρχὴν καὶ ἡμέρα τὸ δωκαίαν σου, καὶ τὰς λαμπρότησι τῶν ἀγίων σου. ὅτι γὰρ οὐκ
ἐστιν αὐθροποῦν, ὅτι εἶναι μετ' αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν, ἀλλὰ τοῦ. πᾶν τὸν γὰρ οἱ αὐθροποῦν
τὸν κερύματι τὴν ἀρχὴν. εἶπε γὰρ ἀρχὴν, εἶπε καὶ βασιλεὺς, γυνὸς τὸν ἀρχὴν γὰρ
νῦν αὖτὸς ὡς οἱ πολλοί. καὶ ἢ πατρικῶν κατὰ ἀρχὴν, καὶ ἢ μὴ ἔχων πρότερον, ὡς γὰρ ὡς
πὲρ πατρός καὶ ἡσπο δέχεται εἰς αὐτὸν, ἢ ἡσπο οὐκ εἶναι ἀρετὴς καὶ κατὰ δωκαίαν κατὰ
ταῖς ἢ οὐκ ἔχων ἀρχὴν. ἢ αὐτὸς ἀδωκαίαν, ἀρπάξει ἐτέρου ἀρχὴν. καὶ πάλιν περὶ
βθ καὶ αὐτὸς, ἢ πὲρ οὐκ ἔχων ἐτέρου ἀρχὴν. αὐτὸ γὰρ τῶν τριῶν τῶν τῶν τῶν, ἀλ
λος οὐκ ἐστὶν. φησὶ καὶ δὲ καὶ ἀρχὴν καὶ ἀρχὴν καὶ ἀρχὴν, ἀλλ' ἢ μὴ τὴν τὴν

[illegible]

τῶν δὲ αὐτῶν θυγατέρων τεφομένην αὐτὸν ἐκτείνουσαν ἵνα δέξῃ αὐτὴν ὁ θεός, καὶ τὸν τόπον
 οὗδε ἐμελλε γεννηθῆναι ὁ χριστός. ἐκτείνουσα δὲ ἔσθ' μετὰ τῶσάντης παρακλήσεως καὶ σπου-
 δῆς, ὅτι οὐτε πόδιον, οὐτε ἐκασθιδιον, οὐτε ἀνέπαυτον, μέχρις ἀν' ἀπὸ κελεύφθης παρὰ θεῷ
 καὶ τῷ ᾧ γεννήσεως τόπον. τότε τοίνυν πεφνησμένος ἔπειν, ἰδού ἡκούσμεν αὐτῶν ἡ
 ἐφραθά, που τέστιν γὰρ θηλέμ. εὐρομέν αὐτῶν ἡ τῆς πεδίοις τοῦ θουμοῦ, πρὸ αὐτοῦ τό-
 που πάλιν διελθῶν, τότε λέγει, εἰσελθὼν μεθεῖς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ, προσκυνησά-
 μεν εἰς τὸν τόπον, οὐ ἐσκουμάει πόδιν αὐτοῦ. καὶ εἰσελθὼν μεθεῖς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ,
 ὡς διτελῆ καὶ μὴ ἐχόντα ψῆμα ἰσμά τι, ἔπει. σκηνὴ γὰρ λέγεται τὸ πρὸ σφάτως γενόμε-
 νον, καὶ μετ' ὀλίγον λυόμενον οἶκον. προσκυνησάμεν εἰς τὸν τόπον, οὐ ἐσηκαί οἱ πόδες
 αὐτοῦ. τίς δὲ ἡ χάρις, ἵνα πόδι πύτου ὁρῶ ἐγὼ κερῶν δὲ σε, καὶ πεφνησμένος ὁ μέγας βασιλεὺς,
 ὁ παρὰ τοῦ θεοῦ μετρονιδεύς, οὕτω γὰρ περὶ αὐτοῦ ἐρεκνῶ ὁ θεός, εὐρον δαβιδ, καὶ τὰ
 ἔργα, τίνα προσκυνησέμεν καὶ οὐ μόνον αὐτὸν μετὰ ἡμετέρου σκηνώματος, ἀλλὰ καὶ τὸν τόπον, οὐ ἐ-
 σκαί οἱ πόδες αὐτοῦ, οὐτὸς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἡμεῖς τῶν πολλῶν, καὶ τίς πρὸς τὸν αὐτὸν
 ἀνέστη, μᾶλλον δὲ ἐγκαταλελειμμένος παρὰ θεοῦ, ὥστε καὶ νομίσαι αὐτόν, ἀλλὰ καὶ ὡς
 καὶ ἡ τοῖς ἐμπροσθεν, καὶ αὐτὸν ἔλεγε θεὸν καὶ ἀνθρώπον, οὕτω καὶ ἡ τῷ τόπῳ θεῷ
 οὐ καὶ συμφωνεῖ μετὰ τοῦ προφήτου ἰσαάκ, ὅτι αὐτός μὲν ἔειπεν, ὅτι προσκυνησέμεν
 τὸν τόπον, οὐ ἐσκουμάει οἱ πόδες αὐτοῦ, ἐκείνῳ δὲ ὅτι οὐκ ἐμίμνηται, ἵνα βασιλεύσῃ τὰ ὑπο-
 δόματα τοῦ ὁπίσθ' αὐτοῦ. ὁ γὰρ αὐτοῦ βλεπείς, πῶς καὶ ἡ τοῖς μεγάλαις καὶ ἡ τοῖς μικραῖς
 πάντων ὁμοφωνοῦσιν οἱ προφῆται, καὶ προσκυνοῦσι καὶ μεγαλύνουσι, καὶ οὐδέ τις τῶν
 προφητῶν ὅστις, ὅς μετὰ τὸ προφητῆσαι καὶ εἰπεῖν περὶ τοῦ χριστοῦ, οὐδὲν δέκνυσιν ἐκ
 τοῦ μικροῦ καὶ διτελῆ, καὶ οὐδὲν ὅστις λόγον καὶ ὡς καὶ ἀβραάμ γυνὴ καὶ σποδὸν ἐκά-
 λει ἐκείνου. οὐ μόνον δὲ ἡμεῖς καὶ ὁ δαβιδ ἔειπε περὶ τοῦ βηθλεέμ, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ
 ἑστέροι εἶπον, ὅς καὶ παρὰ τὸ μεθεῖς ἐκόντος εἴη τὸ πολὺ τῷ γραφῆς, ὡς περὶ καὶ ὅτι τοῖς
 ἄλλοις, ἀλλ' ἵνα γινώσκῃ τὸν τῶν μάγων λόγον κατὰ λέει φαντός. τότε ἡρώδης ἀ-
 κούσας, ὅτι ὁ βηθλεέμ γεννᾶται ὁ χριστός, ἐγίνωσκον γὰρ παρὰ τῶν προφητῶν οἱ τε ἀβ-
 ράμ καὶ οἱ γραμματεῖς ἔσθ', ἀβραάμ καλεῖσθαι ὡς μάγου, λέγει πῶς αὐτοῦ, ἀπελθόντος
 ἀνέστη περὶ τῷ παιδίῳ, ἐπ' αὐτὸν δὲ ἐρεκνῶ, ἀπεκρίνατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν, προσ-
 κυνησάμεν αὐτόν. ἔσθ' δὲ εἶπε βουδόμενος. γινώμει γὰρ, ὅτι ἐπεὶ βασιλεὺς γεννᾶται, καὶ ὅτι
 μέλλει ποιμανεῖν τὸν Ἰσραὴλ, τοῖς πᾶσι δὲ βασιλεὺς ὁ χριστός, ὡς εἰς τῶν πολλῶν, καὶ ἡ τοῦ
 τοῦ βασιλείας πρόσκαιρος καὶ πύγαιος. καὶ ἐπεὶ ἡ μὲν τῇ βηθλεέμ ἡκούσε τῶν τοῦ χρι-
 στοῦ γεννησιν εἶναι, τῶν δὲ τοῦ τόπου ἀκρίβειαν οὐκ ἐγίνωσκε, βουλόμενος ἀνελθεῖν τὸ
 παιδίον, φρόνως κινούμενος, λέγει τοῖς μάγου βουδὼς καὶ ὑπὸ πλάσας τὸ, ἀναγεί-
 νατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνησάμεν αὐτόν. οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως, ἐπορεύ-
 θησαν. καὶ ἰδού ὁ ἄσθερ ὅν ἐστιν ἡ ἀνατολή, προήγαυ αὐτοὺς ὡς οὐ ἐλθὼν, ἐκ ἐπάνω
 αὐτῶν τὸ παιδίον. οὐ δὲ μὴ ἀκούσας τῶν μάγων ἐπόντων, ὅτι εἶδον αὐτὸ τὸν ἄσθερα
 ἡ τῇ ἀνατολῇ, νομίσας καὶ αὐτὸν ὡς ἡ τῶν πολλῶν εἶναι τὸν χριστόν. οἱ γὰρ περὶ τὰ τοῖ-
 αὐτὰ ἀσφαλτοῖ, οὕτως λέγουσιν, ὅτι πᾶς ἀνθρώπος κέκτηται ἄσθερα τὸν μὲν ὄντα
 αὐτὸ πᾶν ὅπου αὐτὸν μέλλει συμβαίνειν αὐτῷ, παρ' ὅλῳ αὐτοῦ τῶν ἡλίου. θαιρέτως δὲ
 τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἅπας βασιλεὺς ἔχει τὸν ἰδίον αὐτοῦ ἄσθερα. καὶ ὅτι τοῦτο δὲ βου-
 δὲ ἄσθερας, παρόντων, ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐστὶ ἔσθ' τὸ ἡντιμύμενον, ἀποδεικνύειν τῶν τῶν ἀ-
 σφαλτοῦ βουδολογίαν, παρὰ τὴν αὐτοῦ ἰδὼμεν ἡ περὶ τῷ φανέντῳ ἄσθερ, τί δὲ
 καὶ αὐτὸ. ἄρα ὅστις εἰς τῶν ἡ τῶν δραν ὡς ἄσθερας, ἀλλ' οὐ δοκεῖ εἶναι ἔσθ'. πρῶτον μὲν ὅτι
 πάντες οὐ ἄσθερες, ἀλλὰ καὶ ὁ ἡλίου, καὶ ἡ σελήνη δὲ ἀνατολῶν ὡς τῶν δὲ οὐρανῶν, ὅτι
 ἀναστρέφονται πῶς μεσημέριαν. ἡ γὰρ τῷ πρὸς τῶν χωρὰ εἰς τὰ ἀνατολικά μέρη ἐνρίσκεται, ἡ
 παλαιστίνη πῶς μεσημέριαν, γινώσκει καὶ βηθλεέμ. ἐλὲ ἡ ἡ ἄσθερ, δὲ ἐμὲ μετὰ κινεῖται πο-
 ρεομένη τῶν μάγων, καὶ βουδόντων δὲ αὐτῆς ἵστανται καὶ αὐτὴν. ἐπὶ ἡ ἡ ἄσθερ, ἡλίου
 φανέντῳ, διασκοπεῖται ἡ καὶ κρυβύσκει ἐμὲ μετὰ τὸ φῶς αὐτοῦ. ἐπεὶ δὲ λαμπρὰ

ἄρ' ἔτι λόγος ἔδει ψεύδῃ· ἡ δὲ ἀδωάτων δὲν δὲ λήθει, ἀλογοπραγίας καὶ ἀνεπίσεως
 ὁ πισδύσας ἔσθ'· ἡ γὰρ δὲ μαρὸς καὶ ἀναίδης ὅσοι δὲν, ἐν δὲ αὐαχυνός, ὁ μέλλων πολ-
 μήσειν εἰπεῖν, ὅτι ἄρ' ἔτι λόγος ἔδει δωάτω· ψεύδῃ δὲ λήθει· οἱ γοῦν μεθουμένοι φα-
 νερώς ἀντεπεῖν μὴ δωάμενοι, διαβάλλουσιν ἑλθέμεν, λέγοντες, ὅτι χριστὸς ἐκ ἐπὶ ἑσθ',
 ἀλλ' οἱ χριστιανοί, καὶ δὲν γινώσκουσιν ὅσοι αὐτῶν· ἀλλ' ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ λέγομεν, ὅτι
 γινώσκουσιν ὅσοι λόγος ἔστι χριστὸς, οἱ ἐχόντες τὸ θύνα γέλιον· οἱ δὲ μεθουμένοι ποιοῦσι δι-
 ψαλὸν τὸ κακόν· τὸ μὲν, ὅτι ὁ πισδύσας ὡς ὁ χριστὸς ἔστι ἔδει δὲ· τὸ δὲ, ὅτι κατηγορεῖται ὅσοι
 χριστιανὸς, εἰς ὃ γινώσκουσιν οἱ μεθουμένοι· ἀλλὰ λέγουσιν, ὅτι πῶς δὲ δωάτω ἔχει τὰν
 θεὸν ἡδὺν ἀνδρὶ γυναικὸς, καὶ ποῖον μαρὸς καὶ ἀναίδης τὸ μέλλει καταλαβεῖν τὸ ποσὸν
 κακὸν καὶ τὴν ἀσέβειαν· καλὸν μὲν ἵνα ἀνεπίσεως δὲ λήθῃ, ὅσοι δὲν αὐτῶν· ἔστι δὲ λόγος, εἰ
 δὲ δὲ πείθουσιν καὶ πολυπραγμονοῦσι, πρόσθ' ἡλόν· ὅτι ὁ ὁμολογῶν λόγον θεοῦ, ὁ πισδύσας
 ὅτι ἀληθὴς δὲν, ἀλλ' ὁ δὲ τὴν ἀβραάμ καὶ τὴν δαβὶδ καὶ ὅσοι πεφνηνότες, τῆς γὰρ ἀπιστίας ἐπακοῦς
 θεὸν ἀγνοῖα· φησὶ γὰρ ἡσυχία, εἰ μὴ πισδύσῃτε, εἰ μὴ σιωπῇτε· ἀλλ' ἐπεὶ πῶς τῇ μὲν πίστι εἰ-
 πεῖν γινώσκεις, τῇ δὲ ἀπιστίᾳ ἐπακοῦς ἀγνοῖα· πῶς γὰρ ὅτι ἐστὶν πράγματων βλεπομένων,
 τὰ γὰρ βλεπομένων ὁ δὲ πῶς πίστεως, φανερά γὰρ εἰσιν, ἡ γὰρ πίστις μὴ βλεπομένων πραγμά-
 των, μὴ δὲ γινώσκουσιν δὲν· ἐστὶ γοῦν καὶ ὁ μὲν μὴ πολυπραγμονοῦν, μὴ δὲ αὐαχυνός·
 πῶς δὲ ἡ ἀλήθεια, ἀλλ' ἐπεὶ καὶ ἀκολοῦθαι ἀβραάμ· ὁ γὰρ πεφνηνότες, μὴ δὲ αὐαχυνός·
 χριστὸς, καὶ μὴ σοιχοῦντας ἔσθ' ἰδίῳ δελήματι λέγειν, ὅτι ἀδωάτω δὲν ἔχει τὸν θεὸν ἡδὺν,
 μὴ πῶς ὡς φησὶ ὁ δὲ χρισμὰτι καὶ αὐτοῖς· πλὴν καὶ γινώσκουσιν γὰρ ὅτι ἀληθὴς καὶ θύναος ἐστὶν, κα-
 τακαὶ καὶ ψεύδῃ λέγειν ὁ πάντως ἡ πίστις δὲ ἀκούσθ'· καὶ τίς ὅσοι πιστός, ὡς ὁ πῶ
 θεὸς λόγος, ὁ μὲν ὡς λέγετε ψυχῇ θεοῦ, καὶ πνύσθ'· ποῖα δὲ γραφὴ ἀγνωστὰ καὶ πι-
 σοτόρα ἔστι θύνα γελῶν· ὁ δὲ θύνα γελῶν ὁμολογῇ· αὐτὸς ὁ μακάριος ἄνθρωπος καὶ τέλειον· ἐστὶ
 γοῦν, ὡς ἔρεται, ἵνα ἀρλυπραγμονήτως πισδύσῃ τὰ ἔδει λήθῃ καὶ τὴν πεφνηνότητα· ἐπεὶ
 εἰς τοιαύτας ἀτοπίας εὐρίσκειται, ἰδοὺ δὲ ἀνάγκης μέλλουσιν εἰπεῖν τὴν ἀδωάτω καὶ πῶς
 εἰ καὶ τὰ πεφνηνότητα ὁ δωάτω δὲ εἶναι ἀκριβὴς τὴν ἀλήθειαν, ὅσοι εἰσὶν ὁ δὲ δὲν
 ἡ ἀδωάτω γὰρ δὲν ἀνθρώπινον νῶν εὐρεῖν τὴν πράγμα, ἐκόντων ἀκριβὴς τὴν ἔδει ὅτι
 νῦν σιν· ὁ μὲν δὲ ἀνάγκης, ὡς ἔρεται, λέγομεν ὅτι γεννᾷ τὸν λόγον· ἐκ νῦν, καὶ ἀκτίνα αὐτῶν· ὁ δὲ
 τὴν γοῦν δὲ καὶ ὁ μὲν γυναικὸς γεννᾷ ὁ νῦν τὸν λόγον, καὶ ὁ ἡλόν· τὴν ἀκτίνα αὐτῶν· ὁ δὲ
 ἔσθ' εὐρίσκει διακρίσιν καὶ χωρισμὸς καὶ χρισμὰτι μέν· αὐτῶν καὶ ἐάν τὴν τοιαύτην γρηγοῖς
 ἐκ ἑκείνου λέγετε ὁ μὲν, πῶς ἡ ἔδει ἀπαθὴς καὶ ἀπλὴ γρηγοῖς· ὁ δὲ καὶ τὴν τοιαύτην
 καὶ τοιαύτοις ἀτοπίαις· ταῦτα πάντα εἰρήκαμεν ἐξ ἀνάγκης, ὅτι τὴν ἀπιστίαν καὶ ἀδὲ
 νέαν ὁ μὲν· τὰ ἔδει γὰρ ὡς περὶ πᾶσαν ἀνθρωπίνην καὶ ἀγγελικὴν κατὰ λήθῃ εἰσιν· ὁ μὲν
 πῶς τὸν γὰρ δὲ κατὰ πᾶσαν ἀνθρωπίνην καὶ ἀγγελικὴν κατὰ λήθῃ εἰσιν· ὁ μὲν
 θεὸς φύσιν καταλαβῇ· εἰ δὲ ἔσθ' ἀδωάτω, ὁ δὲ τὴν γρηγοῖς ἐξ ἀνάγκης· ὁ μὲν ὁ μὲν
 ἐν πάντες οἱ μεθουμένοι ὁμολογῶσι καὶ λέγουσιν, ὅτι ὁ χριστὸς ἐκ τῆς ἀγίας πνεύματος μαρτυρίας
 νῦν ἀνδρὸς ἐγεννήθη, καὶ πῶς τὴν γρηγοῖς ἐκ τῶν αὐτῶν, ὁ μὲν τὴν γρηγοῖς πῶς τὴν γρηγοῖς
 καὶ πῶς τὴν γρηγοῖς· ἐπεὶ γοῦν ἔσθ' ὁμολογῶσιν, ὡς περὶ δὲ καὶ ἡ ἀλήθεια, εἰπάτωμεν ὁ μὲν
 τὸν λόγον ὅτι τοιαύτης γρηγοῖς· εἰ δὲ ἔσθ' ἀδωάτω, τί ματαίωπονόςιν, ὅσοι διακρίνουν, καὶ
 λέγοντες, ὅτι ἀδωάτω ἔχει τὸν θεὸν ἡδὺν ἀνδρὶ γυναικὸς· καὶ ταῦτα τίνες· οἱ τὰ δὲν τελεῖν καὶ οὐ
 διαμινὰ μὴ γινώσκουσιν· εἰπάτωμεν γὰρ ἡμῖν, ὁ κῶνος· πῶς ἔχει τὰ ἀσπλάγχνα, ἡ πῶς ἔχει
 ἐρετὴ καὶ φωνὴ αὐτῶν· ποῖον δὲ τὸν μύρηκα· ὁ ἐγκέφαλος, ποῖα ἡ καρδιά· καὶ πῶς ἔχει τὴν
 τὴν γινώσκουσιν, ὡς τε ποῖον τὸν τῶς πράγματα· ἡ ἡ μέλῳσα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτοῖς· εἰ γοῦν τὰ
 δὲν τελεῖν καὶ δὲ ἀμινὰ ἀγνοῦσι, μαθόντες τὴν αὐτῶν ἀδωάτω, σιωπάτωσαν, καὶ μὴ πολυ-
 πραγμονοῦν τὸν ἀπιστίασαν τὰ ὡς περὶ κατὰ λήθῃ ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων, ἀλλὰ πιστεύ-
 τωσαν τοῖς λόγοις ἀβραάμ καὶ τῶν πεφνηνότες, οἱ μὲν ἐγνώσαν· διὰ τὴν δὲ ἀσέβειαν
 ὁ ἀκαλὺν τὴν καὶ πεφνηνότες, ὅτι ὁ χριστὸς αὐτὸς δὲν ἀληθὴς ὁ γὰρ
 ἔδει, καὶ θεὸς ἀληθινός, καὶ τέλει· ἀνθρώπων·

ΟΤΙ Ο ΥΙΟΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΘΕΟΣ ΩΝ, ΕΦ' ΕΣΧΑΤΩΝ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΔΙΑ

ΤΩΝ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΣΑΤΗΡΕΙΑΝ ΕΓΧΥΣΕ ΑΝΘΡΩΠΟΣ, ΥΨΑΠΕΘΑΝΕ ΣΑΥ-

ΡΩΘΕΙΣ, ΥΨΕΤΑΦΗ, ΕΛΑΝΕΝ, ΥΨΔΙΕΛΗΦΘΗ, ΥΨΕΘΕΟΤΗΣ ΕΠΕ-

ΘΗΝ, ΕΛΛ' Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ, ΕΛΑΥΤΟΣ ΔΕΙΝ Ο ΜΕΛΛΩΝ

ΚΕΙΝΕΙΝ ΠΑΣΑΝ ΤΩΝ ΓΛΩ.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΠΕΙΔΗ ΣΟΙ ΠΟΔΙ. Ψ ΧΡΙΣΤΟΥ ΙΚΑΝΩΣ ΑΠΕΔΕΙΞΑΜΕΝ, ΑΠΟ ΤΕ ΤΩ ΑΒΡΑΑΜ,
 ΚΑΙ ΙΣΑΑΚ, ΚΑΙ ΙΑΚΩΒ, ΑΠΟ ΤΕ Ψ ΜΩΥΣΕΩΣ, ΔΑΒΙΔ ΤΕ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΦΗΤΩΝ,
 ΜΑΛΛΟΝ Ψ ΑΛΗΘΕΙΣ ΕΙΠΕΙΝ ΑΠ' ΑΥΤΩ Ψ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΠΑΤΡΟΣ, ΟΤΙ ΘΕΟΣ ΔΕΙΝ
 ΑΛΗΘΕΙΣ, ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΥΙΟΣ, ΦΕΡΕΙ ΔΗ ΛΟΙΠΟΝ ΕΙΣ ΜΕΘΥΣΤΑΤΑΝΤΕΣ, ΙΣΤΩΜΕΝ
 ΚΑΙ ΠΟΔΙ ΩΝ ΑΠΟΡΕΙΣ ΕΤΕΡΩΝ, ΜΑΛΛΟΝ ΔΕ ΚΑΤΗΓΟΡΕΙΣ ΗΜΑΣ ΟΣ ΑΓΓΕΛΙΑ-
 ΝΟΥΣ, ΕΣΤΙ ΔΕ ΤΑΙΣ. ΟΤΙ ΠΩΣ ΔΕΙ ΔΙΔΩΜΕΝ, ΔΕΙΝ ΓΗΕΔΩ ΑΝΘΡΩΠΟΥ, ΚΑΙ
 ΠΝΙ ΤΡΩΠΩ ΕΓΧΥΣΕ ΑΝΘΡΩΠΟΥ. ΚΑΙ ΟΤΙ, ΕΙ ΛΩ ΘΕΟΣ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΥΙΟΣ, ΠΩΣ ΟΥΚ ΕΨΩΣΕ ΤΟΝ
 ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΜΙΛΩ ΛΟΓΩ ΑΠΛΩΣ, ΑΛΛ' ΩΣΑΥΤΕΡ ΑΔΙΔΙΚΤΩΝ ΕΓΧΥΣΕ ΑΝΘΡΩΠΟΥ, ΚΑΙ ΑΠΕΘΑΝΕΝ,
 ΚΑΙ ΣΩΣΕΝ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟΥ, ΩΣ ΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΛΕΓΟΥΣΙ. ΚΑΙ ΕΠΕΙ ΘΕΟΣ ΛΩ, ΠΩΣ ΕΠΑΘΕΝ; ΟΥ ΓΑΡ ΠΑ-
 ΤΗΡ ΘΕΟΣ. ΚΑΙ ΣΥ ΜΕΝ ΚΑΤΗΓΟΡΩΝ ΦΕΡΕΙΣ ΑΥΤΑ, ΗΜΕΙΣ ΔΕ ΛΕΓΟΜΕΝ ΟΥΤΩΣ, ΟΤΙ ΜΕΝ ΠΟΔΙ Ψ
 ΘΕΟΥ ΔΙΔΑΚΤΟΥ ΚΑΙ ΑΔΙΔΙΚΤΟΥ ΕΠΟΜΕΝ, ΥΠΟΙΣ ΕΜΠΕΘΕΝ, ΚΑΙ ΑΡΚΕΙ. ΩΜΟΛΟΓΗΘΕΝ ΓΑΡ Ψ
 ΗΜΕΤΕΡΩΝ ΑΔΙΔΙΚΤΩΝ, ΟΤΙ ΟΥΚ ΟΙΔΑΜΕΝ ΔΙΑΚΡΙΝΕΙΝ ΑΔΙ ΔΕΟΥ ΔΙΔΑΚΤΟΥ ΚΑΙ ΑΔΙΔΙΚΤΟΥ, ΑΛΛ' Ο-
 ΤΩ ΦΡΟΝΟΥΜΕΝ ΟΥΤΩ ΠΙΣΤΕΥΟΝ, ΟΤΙ ΠΑΝΤΑ ΠΑΡΑ ΤΩ ΘΕΩ ΔΙΔΑΚΤΑ ΕΙΣΙΝ, ΑΔΙΔΙΚΤΑ ΔΕ ΑΥ-
 ΤΩ ΟΥΔΕ Ψ. ΚΑΙ ΟΤΙ ΘΕΟΣ ΩΝ ΑΛΛΗΔΙΝΟΣ ΕΓΧΥΣΕ ΑΝΘΡΩΠΟΥ, ΟΥΤΩΣ ΕΙΔΙΔΙ ΑΧΔΙ ΜΕΝ, ΚΑΙ ΟΥΤΩ
 ΠΙΣΤΕΥΟΜΕΝ, ΚΑΙ ΟΥΤΩΣ ΔΕΙΝ Η ΑΛΗΘΕΙΑ. ΠΩΣ ΔΕ ΕΓΧΥΣΕ, ΟΥ ΓΙΝΩΣΚΩ. Ψ ΓΑΡ ΑΓΓΕΛΟΙΣ ΑΓΝΩ-
 ΣΤΗ, ΠΩΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΦΥΣΙΣ ΓΙΝΩΣΤΗ; ΤΙΣ ΔΕ Η ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΕΙ ΤΩ ΚΥΡΙΟΥ ΑΓΓΕΛΩΣ, ΚΑΙ ΤΙΣ Η
 ΑΠΕΙΡ ΤΟΥΤΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΗΣΕΩΣ, ΗΜΕΙΣ ΟΡΘΟΥ ΜΕΝ ΕΙΝΑΙ ΔΙΔΑΚΤΗ. ΣΥ ΔΕ ΑΚΟΥΕ ΝΟΥΜΕΝΩΣ.
 Ο ΘΕΟΣ ΧΡΕΙΑΝ ΠΙΝΟΣ ΜΗ ΕΧΩΝ, ΕΙΣ ΜΟΝΩΝ ΑΓΑΘΟΤΗΤΑ ΕΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΕ ΚΑΙ ΕΚΤΙΣΕ ΠΑΝΤΑ ΚΑΘ-
 ΜΗ ΟΡΑΤΟΥ ΤΕ ΚΑΙ ΑΟΡΑΤΟΥ. ΕΠΟΙΗΣΕ ΟΣ ΑΓΓΕΛΟΥΣ, ΕΠΟΙΗΣΕ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΓΛΩ, Ε
 ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΓΗ ΜΕΣΩ ΑΥΤΩ. ΕΠΟΙΗΣΕ ΔΕ ΚΑΙ ΕΠΛΑΣΕ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟΥ, ΧΟΙΩ ΛΑΒΩΝ ΑΡΧΗ ΤΗ ΓΗΣ,
 ΚΑΙ ΓΗΘΕΙΣ ΑΥΤΩ ΨΥΧΗΝ ΒΟΕΡΑΝ. ΚΑΤ' ΕΙΚΟΝΑ ΘΕΟΥ ΕΠΟΙΗΣΕΝ ΑΥΤΟΝ, ΚΑΙ ΕΚ ΤΗ ΠΛΟΥΡΕΣ ΑΥΤΩ
 ΕΠΟΙΗΣΕ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΑ. ΚΑΙ ΕΔΕΥΣΕ ΑΥΤΟΝ ΤΩ ΠΑΡΑΔΕΙΣΩ, ΔΙΟΥΣ ΑΥΤΟΙΣ ΓΗΤΟΛΩ, ΙΝΑ ΑΡΧΗ ΠΑΝ-
 ΤΟΣ ΕΥΛΟΥ Ψ ΓΗ ΤΩ ΠΑΡΑΔΕΙΣΩ ΦΑΓΩΣΙΝ, ΑΡΧΗ ΔΕ Ψ ΕΥΛΟΥ Ψ ΓΙΝΩΣΚΕΙΝ ΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΠΟΝΗ-
 ΡΩΝ ΟΥ ΦΑΓΟΝΤΑΙ ΑΠ' ΑΥΤΩ. Η Δ' ΑΝ ΗΜΕΡΑ ΦΑΓΟΝΤΕΣ ΑΠ' ΑΥΤΩ, ΘΑΝΑΤΩ ΑΡΧΑΝΟΜΕΝ, ΩΣ Ο
 ΜΕΓΑΣ ΜΩΥΣΗΣ ΓΗ ΤΩ ΠΑΛΑΙΩ ΣΥΝΕΓΡΑΨΑΤΟ. ΑΡΧΗ ΓΟΙΩ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΙΚΩΝ ΤΑΓΜΑΤΩΝ ΕΙΣ ΑΡ-
 ΧΩΝ ΙΣΤΩΝ ΕΑΥΤΟΝ ΕΤΩ ΛΑΜΠΕΡΗ ΚΑΙ ΔΑΥΜΑΤΙΟΝ, ΕΣΩΜΗΚΕΝ ΟΙ ΔΙΔΛΘ' ΔΕΙΝ, ΚΑΙ ΚΤΙΣΜΑ ΔΕΙΝ.
 ΚΑΙ Ο ΘΕΟΣ ΑΡΧΗ Ψ ΜΗ ΟΝΤΩ ΕΙΣ ΤΟ ΕΙΝ ΑΥΤΟΝ ΕΠΟΙΗΣΕ, ΚΑΙ ΙΝΑ ΩΣ ΔΙΔΛΘ' ΠΩΣ ΚΑΙ ΤΗ ΔΕ-
 ΑΠΟΤΛΩ, ΑΛΛ' ΩΣ ΜΩΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΔΙΚΤΩΣ ΕΙΠΕΝ, ΟΤΙ ΘΗΣΩ ΤΟΝ ΘΕΟΝΟΝ ΜΟΝ ΑΔΙ ΤΩΝ ΝΕΦΕΛΩΝ, ΚΑΙ
 ΕΣΤΟΜΑΙ ΘΜΟΙ ΤΩ ΕΥΨΩ. ΤΑΥΤΑ ΟΥ ΑΥΤΩ ΓΗΤΟΛΩΜΗΘΗΤΩ, ΣΥΝΗΚΟΛΟΥΝΤΕ ΤΟ ΤΑΓΜΑ ΑΥ-
 ΤΩ ΤΟΥΤΟΥ ΑΣΕΒΕΙΑ, ΚΑΙ ΠΑΡΕΔΙΔΟΥΣ ΕΠΕΘΗΝ ΑΡΧΗ ΤΟΥΡΑΝΟΥ ΣΥΝ ΠΑΣΗ ΤΗ ΣΥΝΑΛΩ ΑΥΤΩ, Ε
 ΕΓΧΥΝΤΟ ΔΑΙΜΟΝΕΣ, ΤΟΤΕ ΙΣΤΩΝ Ο ΔΙΑΒΟΛΩ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΓΗ ΤΩ ΠΑΡΑΔΕΙΣΩ, ΚΑΙ ΦΘΟΝΗ-
 ΚΑΙ ΑΥΤΩ, ΑΠΕΛΘΩΝ ΕΥΡΕ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΑ, ΚΑΙ ΩΣ ΔΙΕΦΑΠΑΤΗΤΟΝ ΜΕΡΩ, ΛΕΓΕΙ ΑΥΤΗ, ΤΙ ΟΤΙ Ο
 ΘΕΟΣ ΓΗΤΕΙΛΑΤΟ Ο ΜΥΡ, ΙΝΑ ΑΡΧΗ ΠΑΝΤΟΣ ΕΥΛΟΥ Ψ ΓΗ ΤΩ ΠΑΡΑΔΕΙΣΩ ΦΑΓΗΤΕ, ΑΡΧΗ ΔΕ Ψ ΕΥΛΟΥ
 Ψ ΓΗ ΜΕΣΩ Ψ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΥ ΜΗ ΦΑΓΗΤΕ ΑΠ' ΑΥΤΩ. Η Δ' ΑΝ ΗΜΕΡΑ ΦΑΓΗΤΕ ΑΠ' ΑΥΤΩ, ΘΑΝΑ-
 ΤΩ ΑΠΟΘΑΝΕΙΔΕ. ΟΥ ΓΑΡ ΘΡΑΝΑΤΩ ΑΠΟΘΑΝΕΙΔΕ, ΑΛΛ' ΙΝΑ ΜΗ ΦΑΓΟΝΤΕΣ ΑΠ' ΑΥΤΩ, ΔΙΑΝΕΙΓΩ-
 ΣΙΝ ΟΙ ΟΦΘΑΛΜΟΙ ΟΥ ΜΕΘ, ΚΑΙ ΕΣΕΔΕ ΩΣ ΔΕΟΙ, ΓΙΝΩΣΚΟΥΝΤΕ ΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΠΟΝΗΡΩΝ. ΕΩΡΧΕΤΟ ΑΝΘΡΩ-
 ΚΑ Η ΓΥΝΗ, ΚΑΙ ΑΠΑΤΗΘΕΙΣ, ΕΦΑΡΧΗ ΑΡΧΗ Ψ ΕΥΛΟΥ, ΚΑΙ ΕΙΔΩΚΕ Ε ΤΩ ΑΥΤΩ ΑΥΤΗΣ ΤΩ ΑΔΑΜ,
 ΚΑΙ ΕΦΑΓΕ ΚΑΙ ΑΥΤΟΣ, ΑΥΤΟΥ ΜΗΝΟΝΤΕΣ ΓΗΕΔΩ ΘΕΟΣ, ΚΑΙ ΦΑΓΟΝΤΕΣ ΑΡΧΗ ΤΩ ΕΥΛΟΥ, ΟΤΕ ΑΔΑΜ

φεδωκεται. ἔσθ' φαραὼ καὶ ὁ φαραὼ κατέστησε αὐτὸν ἀρχόντα πάσης γῆς αἰγυπτίου. γε-
 νομένου δὲ λιμοῦ, κατέβησαν οἱ ἀδελφοὶ ἰωσήφ εἰς αἰγυπτίον, εὐρεῖν χορτάσματα. ὃ ἰω-
 σήφ γινώσκων τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ, ἔδρευεν αὐτὸν, μὴ μνηθεῖς ἦ παρ' αὐτῶν γεγνῶσθαι
 εἰς αὐτὸν ἀδελφικατῶ, πῶς καλεσάμενον. καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἰακώβ. ὅτε δὲ ἦν τὸ
 πρῶτον ἡμεῖς, διηγορέω ὡς περὶ ὁ ἰωσήφ εὐρώων παρὰ τῶν οἰκείων ἀδελφῶν κακῶν, καὶ ἀ-
 μνημονίας τούτου αὐτοῦ κακοῦ ἀγαθὰ αὐτὰ πᾶσι δώσει τοῖς ἀδελφίκοις αὐτοῦ ἀδελφοῖς,
 οὐτω καὶ ὁ χριστὸς φθονηθεὶς παρὰ τῶν ἡμετέρων αὐτοῦ ἰουδαίων, μέλλει δειλῶσαι καὶ ἐρ-
 γῶν τὰ φονεῖν αὐτῷ ἡ ἀκκοῦν ἐν ἑλθῶν, καὶ ἔσθ' θανάτῳ παραδοθῆναι. ἀλλ' ὡς περὶ ὁ ἰω-
 σήφ γινώσκων ἀρχὴν πάσης αἰγυπτίου, ἐξέβλετο τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀδελφούς
 ἑσθ' ἡμῶν θανάτου, οὐτω καὶ ὁ χριστὸς συμτρήσας τὰς ψυχὰς ἡμῶν θανάτου, καὶ κατα-
 λῦσας τὸν πῦρ. καὶ διαβόλου, ἵσως τοῦ εἰς αὐτὸν πισθύναντες, ἰουδαίους τε καὶ τὰ ἑθ-
 νικὰ, ἀλλὰ διὰ καὶ τὸν προπάτερα ἀδὰμ. καὶ ἐλθὼν εἰς αἰγυπτίον ὁ ἰακώβ, ὡς ἔρχεται, με-
 τὰ τὸν ἰουδαϊστικὸν φθόνον, ἡμεῖς ἐκείσε μετὰ τὴν πελδοτικὴν αὐτοῦ. πῶς κατέστησε
 δὲ καὶ ἅπαν τὸ γένος αὐτοῦ, μέχρι καὶ τῶν τετρακοσίων καὶ τριακόντων, δουλοῦν-
 τες ἔσθ' φαραὼ καὶ τοῖς αἰγυπτίοις. οὕτως οὖν καὶ ὁ δουλῶν μετὰ δὲ ταῦτα πέμ-
 νας ὁ θεὸς τὸν μωσῆ, ὅς ἡγαγε καὶ ἐξέσωσε αὐτὸν ἐκ πικρῆς δουλείας. καὶ φαραὼ καὶ ἡ
 αἰγυπτία, ποίησαντα αὐτὸν θαυμάσια καὶ τέρματα μεγάλα ἐν τῇ αἰγυπτίῳ, καὶ διαβί-
 κσαντα αὐτὸν τὸν ὄφιν καὶ τὸν ὄφιον, καὶ τὸν ὄφιον καὶ τὸν ὄφιον, καὶ τὸν ὄφιον καὶ τὸν ὄφιον.
 καὶ οὕτως ἡ αὐτοῦ ἡγεσία, καὶ ἐν οἰκονομίᾳ τῶν ἐβραίων ἐν τῇ ὁρμῇ, αὐτὴ πάσης
 προφῆς δεικνύει αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸ μάννα. αὐτοὶ δὲ ἐργάζοντο, καὶ λόγους ἀχαριστίας ἔλε-
 γον, ὡς νοθεύων ὁ μωσῆς οὐκ ἐπαύθη. ὡς δὲ αὐτὸν μωσῆς ἐν ἔσθ' ὅτε σινεὶ δέξαται
 τὸν νόμον παρὰ θεοῦ, οὐκ ἐτόλμα ἀχαριστοῦν ἐβραῖοι καὶ γογγύσαι, γεγνῶσθαι ἀσεβῆς, λέ-
 γοντες τοῖς ἡμεῖς μωσῆς ἀδελφῶν ἀρῶν, πείνησον ἡμῖν θεοὺς, οἵτινες πῶς πορεύονται
 ἡμεῖς. ὁ γὰρ μωσῆς οὐκ οὐκ, ὅς ἐστιν ἡμεῖς ἐν αἰγυπτίῳ, τί γεγονεν οὐκ οἶδαμεν. καὶ
 συναγαγόντες χρυσὸν ἰκανόν, κατέσκευσαν εἰκόνα βοῦς, καὶ λαβόντες αὐτὴν, ἐδούσαν
 ὡς θεῶν, καὶ οὐ φράνουντο ὡς ἔσθ' τοιοῦτα ἔβησαν. ἐλθὼν δὲ ὁ μωσῆς, καὶ εὐρώων τὸ το-
 λῶν κακόν, θυμωθεὶς κατέχευσε ἡ νόμιμος πλάκας, ὡς παρὰ θεοῦ ἐδέξατο. καὶ εἶπεν ὁ
 θεός, ἀλλ' ἐλθὼ τὸ γένος αὐτῶν, καὶ ποίησόν τε βασιλέα ἐν ἑσθ' μέγα καὶ πολὺ. ὁ δὲ οὐκ
 ἠθέλησεν, ἀλλὰ πολλὰ ἡτήσεις τὸν θεόν, καὶ πολλὰ παρακαλέσας, ἐμεσίτισεν αὐτὸν, καὶ
 οὐκ ἠφάνισεν. πρὸς τὸ ἐσθ' ὅτι, ὡς ἀναφάνετα, ὅτε οὐ πᾶσι αὐτῶν εἶπεν ὁ θεός, ἔσθ'
 ἀβραάμ, ὅτι ἐν τῷ πατρὶ καὶ οὐκ ἔστιν οὐλομένην ταῦτα τὰ ἔθνη, ἀλλὰ πρὸς ἡμεῖς. μετὰ
 τοῦτον δὲ ἡμεῖς μωσῆς τὸν ἐβραῖον ἡμεῖς, καὶ ἐν ἑσθ' ὁ νόμος. πῶς αὐτὸν. τότε
 εἶπεν ὁ θεός, εἰς ἐβραίου ἐσθ' ἡμεῖς, ὅτι ἐγὼ θεός πρῶτον, ἐγὼ καὶ μετὰ ταῦτα, καὶ
 μετ' ἐμεῖς ἐστὶν θεός. ὅτε γὰρ οὐκ ἔστιν οὕτω, καὶ ὁ θεός εἶπε καὶ ἡμεῖς ἐλάττω. ἐν γὰρ
 τῇ γῆν τῇ σὺ, ὡς μέγα κατηγόρημα κείται ὅτε καὶ ἡμῶν τὸν χριστιανόν, ὅτε ἡμεῖς
 ποῦντο, ὅτι ἐγὼ θεός μόνος, καὶ ἐκ ἡμῶν σωτηρίαν εἰς τὴν ἐμὴν θεότητα, ἡμεῖς λέγο-
 μεν τὸν χριστὸν θεόν καὶ θεὸν ἡμῶν, καὶ πῶς οὐκ ἔστιν πολλοὺς θεοὺς, καὶ ἔσθ' ὡς ἀναθεμα-
 τὸ πῶς καὶ θεοὺς διὸς ἡμεῖς καὶ πολλοὺς. ἀλλὰ πῶς οὐκ ἔστιν θεὸς ὡς ἀληθινόν,
 τὸν ποιῶν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. ὁ γὰρ θεός διδασκων τοὺς ἐβραίους, ἵνα μὴ κέπῃ εἰδωλολά-
 τριαν, εἶπεν αὐτοῖς, οἱ πισθύνοντες τοῖς εἰδώλοις, πισθύνουσι θεοῖς πολλοῖς. οἱ δὲ χριστι-
 νοὶ οὐ φρονούμεν, ἐν τῷ πῶς πισθύνουσι, καὶ ὁ πολλοῖς. καὶ ὡς καὶ ὁ χριστὸς εἰδὼν ὅτι
 διαγγελίαις εἶπων, ὅτι ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ὡς ἑσθ' ἡμεῖς. καὶ ὁ ἐμὲ θεωρῶν, θεωρεῖ τὸν πατέρα
 καὶ ἡμεῖς οὐκ ἀγνοοῦντες τὰς γραφάς, ἐκπλήττει τὴν ἀληθείαν, καὶ τούτου γεγνῶσθαι, ἀλ-
 λα ἀποφύγοντες, ἀλλὰ γινώσκοντες. οἱ δὲ ἐβραῖοι συμπαθησάντες τῷ ἡμεῖς, εἰδὼν ὅτι ἡμεῖς
 ὡς ἡμεῖς τὸν γένος ἡμεῖς ἐπαγγελίας οὐκ ἔσθ' ἡμεῖς. ἀλλὰ κατὰ ἡμεῖς, εὐρίσκοντες διαγί-
 νουσι πᾶσι καὶ οὕτως ἐν τῇ ὁρμῇ, ὡς οὐκ ἔστιν τὸς ἀρετῶν, ἀλλὰ ἐν πελδοτικῇ παύ-
 νει ἐκείνοι. ἔσθ' ὅτι, ἵνα οὐκ ἔσθ' ἡμεῖς τὸν γένος ἡμεῖς, ἐν τῇ ὁρμῇ, ὡς οὐκ ἔστιν τὸς ἀρετῶν, ἀλλὰ ἐν
 μετὰ δὲ τὸν πελδοτικὸν ἡμεῖς, ἐσθ' ἡμεῖς τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς τὸν γένος ἡμεῖς ἐπαγγελίας.

[illegible]

σαν το δειν. η γαμα σφαλωτ' εταχθησαν εις φυλακην ην ασφαλειαν αυτω. αλλ' ινα ημ
φραγωσι τα επιλωτα σωματα τ' αχρειων ισοδωτων, τι γινετ; η τι δαυματα; ετι η
ωρα η αναστασεως τ' χριστου; σασμος γινετ; μεγας, η απ' τ' φθορα αυτω οι φυλασσοντες τη
ταφου σφαλωται, εγγιζοντο ωσει νεκροι. ο δε χριστος κατελιπων τ' σινθωνα εντετυλιμε
νλω μετα τ' αρωματων, ανεστη εκ τ' ταφου, η λεγει διαβιδω, εσπερας κυλιδισετ; κλαυθ
μος, και εις το πρωι αγαλλιασις. κλαυθμος μω δ' η τω ταφω, αγαλλιασις δε εστι τ' αν
στην. εδιδες, μαλλον δε ακηκως ανδρτικω η θεικω και δ' εσφαλωτ' ποιαντω δευσιαν
και δυνασεαν; ουκ δε θαυμυδης και δε πλεονης πως ταυτα; η χεις παντας επι τω, οτι αυ
τως εστι, και ουκ αλλως. και γαρ πως εστι δυνατορ, εσυρμισμωλον σωμα χωριδωται; οτι
δωκε, και ευρεδωται εντετυλιμω σωμα, και ανεραιαν μετα τουτου κωλακω
αρωματων; παντως και εδωκε ην εστιν εκ των. η χριστος μεγαλων εδ' εδωκεν δαυματα, και
κεκυλισαν, δε ην ο λιδος, ινα μη νομισωμεν οτι εδωκεν οδε ο χριστος, ην το ταφω εν ελκετι,
ανασταντος αυτου. αλλ' απο τε τ' σασμου ην τ' λιδου, ελ τε τ' εσπερας ην τ' σινθωνος μετα τ'
αρωματων αυτ' κειμελων εστι, ως εστομην, ελθωσιν εις ελκετον, ην μνησθωσι τ' κυριου ερε
κωδε, ην εδιδες αιρε τ' φυλιν με απ' εμου, δευσιαν εχω θειαν αυτη, ην δευσιαν εχω παλαι
λαβειν αυτη. αλλ' εδ' εστι συνηκαν οι παλαιες, αλλ' εδωκεν αργυρια τοις σφαπταις, ινα
κρυψωσι τ' τ' χριστος ανασταν. ο μω τοι χριστος αναστες ην ελθωεις εως εσθλως, λεγεις αν
δεις, ελθω ημιν. οι η χαρησιν εδωκεν αυτη. εις ην δε ατ' εδωκεν ετυχην ακοιμηδω πωρε
ταυτη. ακοιμης η ποδι αναστασε τ' χριστος εστιν, και μη ιδω ην ταυς χροσιν αυτω τ' πωρε τ'
ηλων, ην και μη ελθω τ' χερα με εις τ' πωρε αυτ', ο μη πισδωσω. ην ημερα φησιν ο δε
μω, ευρε το ην εδωκεν, ην μεγα ανεβουσιν, ο κυριος μω, τω ο θεος μω. δε γαρ απωδε, ην εστιν
χρη. δεδε χαριδωμεν οι απωσολοι ελεγη ην ωμολογην τ' χριστον θεον, αλλα μετ' πολλης πω
χης τε ην σκελετ'. ην ο χριστος λεγει πως αυτ', οδε εωρακας με περ τοις, μακρυνοι οι μη ιδον
τες ην πισδωκεν. μετ' γαρ τ' ανασταν κατεστηκεν ο χριστος ημερας πωρε ανησαν μετ'
τ' εσθλων, εδιδας ανδεις, εδωκεν αυτοις δευσιαν ην τ' δαυματα, ην δαυματα ενερ
γειν θαυμαζα, απηνα εποιδ' ο χριστος. εδωκεν αμαρτιας λυσιαν ην τ' ην, ινα ωσι ην γι ταυρα
νω λελυμναι. ην εδωκεν δευσιαν ην τ' ην, ινα ωσι εδωκεν μετ' εδωκεν. μη μω ην
οι απωσολοι, αλλα ην παντες οι εις τ' χριστον πεπισδυκοτες, ην ην τ' λογον ην τ' διδασκα
λιν τ' δυναγελιν ποδι πατησαντες, τ' αυτ' δευσιαν εδωκεν αυτοις δαυματα, και τ' χριστος, ο
ποιαν ην οι απωσολοι, ην ταυτα θαυμαζα εποιδ' οι αγιοι, απηνην οι απωσολοι, ην πωρε
κωδε ημερα απηλθον ο χριστος μετ' τ' μαθητ' αυτ' εις το ορος τ' ελαιων, πλησιον ιεροσολων
ελεγει αυτοις, πορδωγητες διδασκατε παντα τα εδωκεν. ο πισδωσας η βασηιδες σθελε
σετ; ο η απισησες κατακριθησετ; σημεια η τοις πισδωσιν ταυτα ην ανωλεθησε, ην εδ
ονοματ' με δαυματα κωκελδοσι, γλωσσας λαλησασιν καινωις, οφθαλμοι, και θανασμω
ν πωσιν, ο μη αυτου βλαβη. ην εδωκεν χερας ανωθησιν, ην καλως εφωσιν. ην και ην
θιβετε ην ην πολα ιεροσολων, εως εδωκεν οδε δαυματα ην εδωκεν. ην οδωκεν ην αυτου
εργω τ' ην τω δαυματι αυτου αυτου, διεση απ' αυτ', και ανεφερε εις τον ορανω, και αυ
τας εναντιστον εκ δεξιων τ' θεου. οτι η γαρ οι μουσουλμανοι λεγουν ποδι τ' χριστος, οδε εδω
δερανους εν ελκετι, αλλ' εχως ην ην ανωθησε, αλλ' εως ανωθησιν ην ανωθησιν, ην ανωθη
τορον παντος ανθρωπου, ετω λεγουσι τ' ην χριστον ειν' ην τω ορανω, περαιτωρ δε εδωκεν.
αλλ' ωσπερ ην παντων πλανωντ' τ' ποδι τ' χριστος, ετως πλανωντ' και επ' αυτω, εδωκεν
λει μαθεμ τ' ανωθησαν, ακωκεν τ' διαβιδω λεγοντες, κυριε βαλω και ην εθνεσιν, οτι μετ' ην
πανω τ' ορανω ην ελεος ου, και εως των νεφελων ην ανωθησε. ο ανωθησε ανωθησε ο
θεος, ην ην πατρ' τ' γλω ην ελεος ου. πορσεφον ακριβως, πινωλε γω ο διαβιδω, οτι μετ' ην
νω τ' ορανω ην ελεος αυτ', εως τ' νεφελων ην ανωθησε αυτου, ην ανωθησε ανωθησε ο
θεος, εδωκεν πατρ' τ' γλω ην ελεος ου. ο θεος παντα εδωκεν, και εδωκεν πωρε ην εδωκεν
θεος. τοτε γαρ ονως ομολογημω, δεανγκης τ' ανωθησε λεγω, ο ανωθησε ο ανωθησε ο ανωθησε
γος τ' θεος, οδε προτ' ην εδωκεν ην τω ορανω, αλλ' ανωθησε. νω η ανωθησε ην ανωθησε, ην ανωθησε
θισιν εκ δεξιων τ' θεου ην πατρ' οδε εδωκεν ην τω ορανω, ην ην πατρ' τ' γλω ην ελεος αυτ', ην

ἡδὲ ἐν τῷ χριστῷ, καὶ ἀνθρωπίνωσαν, ὅτι ὁ πατήρ τοῦ ἁγίου διὰ βολῆς οὐκ ἠδυνή-
 σα κερταῖα τοῦ ἁγίου, ἀλλ' ὑπὸ τιμῆς πατρὸς τοῦ ἁγίου, καὶ οἰονώσας ἐπὶ τῇ ἀληθείας μα-
 ρτυρίας, ὡμολόγησε τὸν χριστὸν θεὸν εἶναι ἀληθινόν. οἱ δὲ μὴ πισδύσαντες, ἐτι ὡς ἐν βασι-
 λείᾳ σκότει ποδὶ πατρὸς τοῦ πλανώμενοι. ἐτι δὲ τοῦ χριστοῦ ὡς ἐν τῇ γῆς εὐερισμῶν, ἐφε-
 ρον πῶς αὐτὸν αὐθροῶν οἱ γονεῖς αὐτοῦ δαίμονες ἐμύλον, καὶ παρεκάλει αὐτὸν, ἵνα δε-
 ραπύσῃ αὐτοῦ. ὁ δὲ ἐν τῇ αὐθροῶν εὐερισμῶν δαίμων, ἰδὼν τὸν ἱεροῦ, ἐκράξε λέ-
 γων, τί μοι καὶ σοὶ ἐν τῷ θεῷ, ἡλδοσὶ καὶ βασιλείᾳ ἡμῶν; οὐδὲ γὰρ εἰς διάβο-
 λῶν ἐν τῇ αὐθροῶν, ἀλλὰ πολλοί. τὸ δὲ ἱερὸν ὑπὸ τιμῆσαν αὐτὸν, ἐξ ἡλδορ ἐκ
 τοῦ αὐθροῶν, καὶ ἐν τῇ γῆς. τί δὲ, ὅμ' ἐμαρτύρησεν ὁ θεός, ὅμ' ἐκέρυξαν οἱ πεφῶνται,
 εἰς ὅμ' ἐπισδύσε πατέρα ἡ οἰονομῶν, ὅμ' καὶ αὐτοὶ οἱ δαίμονες μὴ βουλόμενοι ὡμολόγησαν
 θεόν, φρεσίνουσι δὲ καὶ τρέμουνσι τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, ὅσον οἱ μὴ ὁμολογοῦντες θεόν, οὐκ
 εἰσὶ μαρτυροὶ καὶ πεπῶνται μῶνοι; ποῦντι ποῦντι αὐτὸν. καὶ τότε πληρωθήσεται ἐπ' αὐτοὺς
 τὸ πεφῶντικὸν λόγιον τοῦ ἁβιδί, ὅτι αὐθροῶν ἐν τιμῇ ὡμ, οὐ σιωπῆ. παρεσιωπῆθη-
 θη ποῖς κτλ. οὐ ποῖς αὐτοῖς, καὶ ὁμοῖα αὐτοῖς, καὶ μακάριον αὐτοῖς ἡ, ἐπὶ ἐκρί-
 νου ὡς τῷ ἄλλοι (ὡμ). ἐκείνα γὰρ ἐπεί οὐ καμαρτάνουσιν, οὐδὲ ἰσλαδῶναι μέλλον-
 σιν. οὐαὶ δὲ ποῖς μὴ πισδύσαντες εἰς τὸν χριστὸν, εἰδὲ μὴ ἐξηνήθησαν οἱ αὐθροῶν ἐκείνοι.
 μετὰ δὲ τὸν θάνατον τῶν μαρτύρων περὶ τρεῶν οἱ αὐθροῶν εἰς τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μη-
 τὸς αὐτῶν, καὶ ἐδεραπύσαντο τὰς ψυχὰς αὐτῶν. ἀλλὰ καὶ μέγα ἐν τῇ σήμερον ἀπειρα δαί-
 ματι φρεσίνουσι εἰς τοῦ πατρὸς τῶν μαρτύρων καὶ τῶν ἁγίων, τῶν πολιτῶν
 ὡμ. καὶ ἐπὶ τὰς ψυχὰς τοῦ θανάτου, ἐν τῇ εὐερισμῶν καὶ ἐμύλον. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὸ πα-
 ρόν οὐκ ἐχουσὶ μέτρον οἱ τοῦ θεοῦ αὐθροῶν οἱ ὑπομεινόμενοι ἐν σωτηρίας, καὶ οἱ μὴ ἐν-
 ερισμῶν εἰς τὰ ὅμ, ὅ δὲ εἰς τὰ σιωπῆ, οἱ δὲ μετὰ τῶν αὐθροῶν, καὶ ἐχουσὶ διώματι
 καὶ ἡμῶν ποῖσαι δαίματι, καὶ ποῖσαι. ἀφ' οὗ τῷ δὲ οὐκ ἐχουσὶ ἐν τῇ εὐερισμῶν καὶ πεπῶν-
 τῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος σιωπῆσιν ὁ θεός ποῖς διώματι ἀποδόλοισ, ποῖς ἀμαρ-
 τῶν καὶ ἀχόνοισ ἐπὶ τῶν ἀπείρων θανάτων, καὶ ἐπείσεν αὐτοὺς τὸν οἰονομῶν εἰς
 τὸν τοῦ χριστοῦ πίστη καὶ τὸν θεογνωσίαν, καὶ ἐπεσμίον ὅσον ῥήτορας καὶ φιλοσόφους,
 καὶ τίς οὐτως ἀδύ. ὅστις ἐπὶ αὐτοῖς, καὶ γὰρ καὶ τιμώμεθα πρᾶγμα ἀπίστος ἐν τῇ
 σιωπῇ, ὁ ἀγγελ. καὶ ὁ αὐθροῶν ἐσιν. ἀλλὰ καὶ ὁ ἀγγελ. ἐν τῇ μὴ εἰς ῥήματα τοῦ θεοῦ, ἐξ
 ποῖς ἐν οἰκίας δόξης, καὶ αὐτὴ ἀγγέλου ἐν τῇ διὰ βολῆς, καὶ αὐτὴ φῶς ἐν τῇ σκό-
 τῇ. καὶ αὐτὸ καὶ ὁ αὐθροῶν ἐν τῇ ὡμ, καὶ ἐν τῇ τοῦ πατρὸς εὐερισμῶν, ἐπε-
 δύμας ῥήματα τοῦ θεοῦ, καὶ παρδύσαντες αὐτὴ τὸ εἶναι ἁγίον, ἐν τῇ ἀμαρτωλὸς καὶ ἐκ βλη-
 δῆς τοῦ πατρὸς εὐερισμῶν, καὶ ἐν τῇ ἀμαρτωλὸς ῥήματα τὸν γῆν. καὶ τὸ δὲ χεῖρον, ὅτι ἀδύ. καὶ
 κτιδῆς παρδύσαντες εἰς θάνατον, καὶ ἡκουσιν, ὅτι ἐν τῇ εὐερισμῶν τοῦ πρῶτον σου φανῇ τὸν
 ἁγίου σου, καὶ ὅτι γῆ, καὶ εἰς γῆν ἀπελδύσαν. καὶ τί λέγω πρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐν τῇ ἀδύ,
 ὅτι ὑπὸ τιμῆσαν τοῦ ῥήματος τοῦ πατρὸς ἐπὶ πρῶτον, ἀλλὰ καὶ ὡς τὸ μῶσῃς. πολυ-
 σάντων τινῶν ποῖσαι ἀμὴ δέμας ποῖσαι, ἡγουσὶ θυμῶσαι τῇ δειῶ δουλίας χάριν, ἐπὶ
 τὸ μὴ εἶναι αὐτοῖς θυμῶσαι, ἀλλ' ἡ μόνους ποῖς ἐρεδύσαν, ὑποίχον ἡ γῆ, καὶ κατέπιε τὸν
 φλαδαν καὶ τὸν ἀθερῶν καὶ τὸν ἡρε. ἐξ ἡλδο πρῶτον ἐν τῇ γῆς, καὶ κατέκαυσε τὸν ὀφρὲ καὶ
 φινῆς, καὶ ἐθυμῶσαν ὅστις ὁ τῶν ἰουδαίων βασιλεὺς, ἀλλὰ παρδύσαντες ἐλεπῶδον. βλέ-
 πῶς πῶς πῶς ἀμαρτίας ἀνέχεται ὁ θεός, καὶ καρτέρει τὸν τοῦ ἀμαρτωλοῦ μετάνοιαν,
 τὴν τὴν δὲ τὴν τὸν οὐκ ἀνέχεται, ἀλλὰ κατ' αὐτὴν τὴν ὡραν ὀρχεται ἡ τοῦ θεοῦ ἀγα-
 πῆς καὶ ὁργῇ εἰς τὸν τὰ τοιαῦτα πολυῶνται, ἐπεί γοῦν, ὡς ἀποδόσανται, θεός ἡ
 σιωπῆς ποῖς ἀποδόλοισ καὶ μαρτυσίμ εἰς τὴν τοῦ χριστοῦ πίστη, ὁ μὴ πισδύων εἰς τὸν
 χριστὸν, οὐ πισδύει θεόν. οὕτω γὰρ καὶ ὁ χριστὸς ἐν τοῖς θανάτοις εἰρηκον, ὅτι ὁ μὴ πισδύων
 τῷ ὡμ, οὐδὲ τῷ πατρὶ, καὶ ὁ μὴ ἐχων τὸν ὅμ, οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει. ἐπὶ γοῦν οὐκ ἡ
 χριστὸς καὶ θεός ὡμ, ἀλλὰ πολυῶνται τὰυτα, οὐκ ἐμῶν παδῶν, ἀπὸρ ἐπαδον ὡμ,
 τὸ διὰ βολῆς καὶ ὁ ἀδύ, ἀλλὰ θεός ὡμ ἀληθινός, ἐλεγε καδάρως καὶ ἐδιδασκε ποῖς ποῖ-
 σιν, ἵνα γινῶσι καδάρως τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἅπαντες τὴν αὐτὴν δεύτην. ἐπεί γοῦν τῶν ὡμ
 καὶ

λοις πᾶσι· ἐφ' αὐτῷ, ἡ ἐποίησεν εἰκόνας τῆ χειρὸς αὐτοῦ, ἡ ἐλλήκην ἐπάνω τῆ κεφαλῆς· ὁρᾷς
πᾶσι τὰ τῆ χειρὸς αὐτοῦ πάντα ὅτι γένητο; ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἐτυχεῖν, ἀλλὰ μετὰ μεμενημένης σφο
δρῆς, ἡ ἀκριβὲς ὁρᾷς τούτους; διὰ τοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐπ' αὐτῷ πάντως τῆ ἀκρίβειας ἡ ἀπεστέλγειν τοῖς
κατηγοροῦν, ἐπάνω τῆ κεφαλῆς τῆ χειρὸς αὐτοῦ ὅτι ἐκείνους ἐκ μέρους ἐβλήοντο, ἀλλὰ μετὰ ἀκριβὲς
ἡ μεγαλὴ σφοδρῆς, ὅτι τῆ μεγαλότητος λέγει μετῴν τῆ μικροτῆτος, καὶ ἐκ τῆ ἐπ' αὐτῷ
ἡ ἐφ' αὐτῷ, ἡ ἀκριβὲς σφοδρῆς ἐβλήοντο.

ΟΤΙ ΣΦΑΛΕΡΩΣ ΚΑΙ ΕΠΙΒΛΑΒΩΣ

ΕΙΔΑΔΕΝ Ο ΜΩΑΜΕΘ, ΚΑΙ ΟΤΙ ΟΥ ΚΑΤΕΛΥΘΗ Ο ΡΑ-

παιὸς νόμου καὶ ἡ Διαθήκη παρὰ τῆς χάριτος, ἀλλὰ μάλλον σωίσεις, ἐν τῷ

¶ νόμιμα ἀδελφές καὶ ἀδελφάτοι πάντες πληρώσατε τὸ εὐαγγέλιον.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΕΤΑΡΤΗ.

 ΠΡΕΔΗ ποδὶ τῶν ἄλλων, ὡν καὶ ὑμῶν τ' ἡμεῖς λαμάνωμεν ἐν γὰρ λόμυθαι
 οἱ χριστιανοὶ ἰκανῶς ἀποβλέπειν, ὥστε ἐν ἡμῶς ἀνωτέρους πάντες πα
 τηγορίαι, φέρεται δὴ λοιπὸν σκεψώμεθα. Ὁ ποδὶ τ' ἐπορεύμεν, ἐς δὲ πόδε,
 ὅτι ἐπὶ τῶν ἁγείων τῶν μαλαμῶν, τὰ πάντα ἐποίησε ὁ ἰσὺς σὺ, καὶ σὺ δὲ ἐμὲ
 καὶ ὅσοι τ' ἡμεῖς οὐκ ἐπὶ παραδόντες ἔχοντες, ἀλλὰ καὶ τὸ τ' μαλαμῶν ὄνομα γε
 γραμμένον ἐν ἐκείνῳ καὶ τῶν ἁγίων καὶ τῶν ἁγίων, ἐπὶ τῶν τ' χριστῶν τοῖς τῶ
 δαίσις, ὅτι δια γὰρ ἡμεῖς οὐκ ἐμὲ, ἵνα μὴ ὠσκατε, ὅτι κατ' ἐμὲ μέλλει εἰλεῖν ὁ ἀποστόλος καὶ ἡ
 πόλις, τοῦ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον καὶ ἐν τῷ τ' μωσῶος παλαιῷ, οἱ δὲ χριστιανὸι φθνήσκον
 καὶ ἐν τῶν ἁγίων αὐτῶν καὶ τῶν ἁγίων, ὅτι καὶ μόνον εἰς τὸ διαγράμμιον καὶ τὸ παλαιὸν ἐν
 σκετῶν γεγραμμένον τὸ τ' μαλαμῶν ὄνομα, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς διεσπασμένοις τ' θρόνῳ τ' θεῷ
 ἐνρίσκειται γεγραμμένον, καὶ ὅτι τῶν μωσουλμανῶν πῖσις καὶ τ' ἀβραάμ ἐνρίσκειται,
 καὶ ὅτι παραδόντες οἱ χριστιανοὶ τὸν μαλαμῶν ὄνομα, εἰς ἡμῶς κατηγορίας καὶ ἐμὲ
 καὶ κατηγοροῦσι δὲ τὸν μωσουλμανῶν, ὅτι ἀξίως ἐπαύον καὶ τῆς. ταῦτα ἐσὶν ἅπαν
 τὰ τῶν μωσουλμανῶν κατηγορούμενα οἱ χριστιανοὶ. ἀπολογούμεθα δὲ οὕτως, ὅτι θεὸς
 γὰρ καὶ χρεῖαν τινὸς ἔχων, οὐκ ἐστὶν θεός. ἀλλ' ὁ ἀληθὴς θεός, ὁ ποιητὴς οὐρανοῦ τε καὶ
 γῆς, καὶ πάντων τῶν δημιουργηθέντων καὶ αὐτοῖς, ὁ ποιητὴς τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν ἀνθρώ
 πων, χρεῖαν τινὸς οὐκ ἔχει, ἀλλὰ ὁ μόνον ἀγαθότητα καὶ δέλησιν ἐποίησε τὰ πάντα.
 ἐπὶ γὰρ οὐκ οὐτὰς ἔχει, καὶ οὐδὲς ὅτι ἐν ἀντίπαλῳ, ἀλλὰ κακὰς ἐφθέγγετο τὸ μαλα
 μῶν, καὶ ὁ πᾶν ἐπὶ πᾶσι καὶ ὅτι οὐδὲς, ὅτι τὰ πάντα ἐποίησε ὁ ἰσὺς σὺ, καὶ σὺ δὲ ἐμὲ. ὁ γὰρ
 θεὸς χρεῖαν τινὸς οὐκ ἔχει. ὅτι δὲ τῶν μωσουλμανῶν πῖσις οὐκ ἔστι ἀπὸ τῶν ἀβραάμ, ὡς ὁ
 μαλαμῶν λέγει, ὅτι αὐτὸ τοῦ μαλαμῶν ἔχει τὸν ἐλεγχον. αὐτὸς γὰρ ὅτι ἐν ἀρκητῶς καὶ νο
 μωδῶς τῶν τοιούτων δογματικῶν. εἰ δὲ ἐσὶν ἐπὶ τῶν, διακρίνω. καὶ γὰρ καὶ τοῦ ἀβραάμ
 εἰς τὸ μαλαμῶν παρὰ τὸν χρόνον καὶ κατὰ ταῦτα ἐφάνη ὁ μα
 λωμῶν. οὐκ οὐκ ἐστὶν τῶν μωσουλμανῶν πῖσις ἀπὸ τῶν ἀβραάμ. εἰ δ' ἴσως λέγεται
 ὅτι ὁ ἰσὺς τῶν ποδῶν μου, ἐγὼ σοι ὁρῶ τὸν λόγον καὶ ποδοποιῶ. ὁ ἀβραάμ διεσπασμέν
 ὁ πᾶν οὐρανοῦ, τὸν ἥλιον, τὸν ἀέρα, τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς, ἀνελή
 σκετο καὶ αὐτὸν, καὶ ἐπὶ τῶν τῶν τοιαῦτα ὅσα μεγάλα οὕτως, καὶ ὅσα ἅπαντα ὄντα, ἀν
 τὴν οὐρανὸν καὶ αὐτομάτως ἐγερνον, ἵεχουσι καὶ τινὰ τὸν ποιήσαντα αὐτὰ. διεσπασμένος
 πῖσις, ὡς ἐρεται, τὴν καλλαντὴν τῶν κτισμάτων, ἐδάμασσε καὶ ἀνελήσκει, καὶ ἐσκέ
 πτε κατὰ νοῦν, καὶ πῶς οὐκ ἐχουσι τινὰ τὸν ποιήσαντα αὐτὰ, ἀλλὰ μάλλον ταῦτα
 ἐστὶν, καὶ ὡς γινώσκον καὶ οἱ γονεῖς αὐτῶν, καὶ πάντες οἱ ἐθελωλάτῃαι. καὶ ὅτι
 μετ' ὁ θεὸς ἐποίησε τὰ πάντα καλὰ λίαν, καὶ ἀξία τῆς αὐτοῦ φεγγέως, ὡς αὐτὴ τῆς
 διεσπασμένης οὐρανοῦ αὐτῶν πάντων ἀνθρώπων εἰς διανοήσαν καὶ μεγαλυνώσαν. καὶ

καὶ αὐτῶν αὐτ' οὐδ' αὖτις, ἀλλ' ἀναγινώσκοντες καὶ μικροὺς εἰς τὸ εἶναι, εἰς ὑψιλοφάνην γινώσκοντες καὶ πολιτείας, ἐπεὶ οὐκ ἐδόθη ὁρθοδοξίας χάριν παρὰ θεῶν ἢ πόδωτον, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ οὐκ ἐπὶ αὐτῶν αὐτῶν, ὅτι δὲ ἐλθόντων τῶν χριστῶν, ἡ γὰρ ὁ νόμος, καὶ οὐδὲ πόδωτον δὲν, ἀλλ' ὡς μέλλει ἀνδύσειν, προχρὶς τὸ μὴ βάπτισμα παρὰ θεοῦ δοθῆναι, ὁρθοδοξίας χάριν ἐδόθη, καὶ ὅτι αὐτῶν πάντες ἀνδρῶν καὶ πόσαι γυναῖκες βάπτιζοντο, ὁ δὲ μὴ βάπτισμα οὐκ ἐστὶν ὁρθόδοξος, ἢ δὲ πόδωτον οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὡς οἱ ἀνδρῶν πόδωτον μόνονται, αἱ δὲ γυναῖκες οὐχ ὡς οἱ γυναικῶν, ἵνα οἱ μὲν ἀνδρῶν ὡς πόδωτον μνημόνοι ὡς ὁρθόδοξοι, αἱ δὲ γυναῖκες ὡς ἀπορίτητοι, ἀσθεῖς. βλέπεις πῶς ἀλλοτρίως δὲν ὁ πόδωτον λόγος, καὶ ἄλλως ποιοῦσιν μουσουλμανοὶ, οἱ γὰρ αὐτοὶ πάντα ἀπορίτητοι, ἀσθεῖς λογίζονται. καὶ ἵππου αὐτοὶ ἐαυτοῖς μάχεσθαι, καὶ ἀπὸ ὁρθοδοξίας χάριν τιμᾶτε, ταῦτα δὲ μέρους ἀτιμᾶτε, καὶ οὐ μόνον εἰς αὐτὸν ἀναφαίνονται οἱ μουσουλμανοὶ γινώσκοντες αὐτῶν πῶς ἐκείνους, ἀλλὰ καὶ ἐν ἑστέροις πολλοῖς, ἀπὸ οὐκ ἐστὶ τῆς χάριτος καὶ τὸ παρὸν λέγειν πόδωτον, ὅμως πόδωτον εἰπωμεν, λέγει ὁ χριστὸς ἐν τῷ δὲ δὲ γὰρ γελῶν, ὅτι ἐὰν μὴ τις βάπτισμα, οὐκ ἐστὶν πόδωτον, οὐδὲ πόδωτον, ὁ μωαμεθ μετρυεῖ τὸν δὲ γὰρ γελῶν ἄγιον, καὶ τέλειον, καὶ ὁρθός, οἱ μουσουλμανοὶ δὲ πόδωτον μνημόνοι λογίζονται ὁρθόδοξους, αὐτοὶ δὲ βεβαπτισμένοι, οὐδὲν αὐτοῖς, εἰ μὴ οὐδὲν ἔργον τὴν μωαμεθ, ὅτι ἀληθῶς λέγει, πῶς ὀνομάζετε αὐτοὺς βεβαπτισμένους ἀσθεῖς, καὶ οὐκ ἀπολυθεῖτε τῇ τῷ δὲ γὰρ γελῶν διδασκαλίᾳ, καὶ λογίζεσθαι αὐτοὺς πόδωτον μνημόνοις κακῶς ποιοῦντες, αὐτοὶ δὲ βεβαπτισμένους διδοῦσιν, ἀλλὰ ταύτην φροῦνησιν, ἐκείνους πόδωτον, ὅτι αὐτοὶ ἐαυτοῖς μάχεσθαι, καὶ αὐτοὶ αὐτοῖς ἀνατρεῖται, ἀλλὰ ταῦτα ἢ δὲ, ἐπεὶ ὁ ἰσλαμ, ἐν λέγουσιν οἱ μουσουλμανοὶ ἔχειν πτωπύρα, ὅτε μετὰ τῶν ἑβραίων κατέλθοντες εἰς αἰγύπτου, ὅτι ἐκείνους χάριτος ἔχοντες, ὡς αὐτοὶ τοῖς ἑβραίοις, οὐδὲ γὰρ συγκατέλειπε μετὰ τῶν κληρονόμων τῶν ἑβραίων, διότι ὁ θεὸς οὕτως ἐνέτειλε τῷ ἑβραϊσμῷ, ἐπὶ τῶν παιδίσκων μετὰ τῶν παιδῶν αὐτῶν, οὐ γὰρ μὴ κληρονόμοι οἱ εἶδος τῶν παιδίσκων μετὰ τῶν ἑβραίων, καὶ ὅτι ἐλθόντων ὁ ἰσλαμ μετὰ τῶν κληρονόμων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ἑβραϊσμοῦ, ὁ ἰσλαμ ποτὶ καὶ πῶς τῶν ἑβραίων ἦλθεν, θεωρίας χάριν ἦλθεν, ἀλλ' οὐχ ὡς ἦν καὶ ἀστέρας καὶ κληρονόμος αὐτοῦ, τὸν πῦρ γυναικῶν οὕτως ἔχοντες, πόδωτον ἔχοντες οἱ μουσουλμανοὶ τῶν αἰσῶν, οὐκ οἶδα, ὅτι δὲ οὐκ ἀναφαίνεται ἀπὸ τίνος παρὰ γινώσκοντες πόδωτον μωαμεθ, ἐκ τῶν ἑβραίων εἶναι τῶν μουσουλμανῶν πίσιν, ἀλλ' αὐτοῖς δὲν ὁ ἀρχηγὸς τῶν ποικίλων δογματῶν, καὶ ὅτι ἀπὸ καὶ αὐτοῖς αὐτοῖς ἐδόξαζον ὅτι ἐδόξαζον, καὶ οὐκ ἀπὸ θεοῦ, ὅτι δὲ ὡς λέγουσιν οἱ μουσουλμανοὶ, ὡς γεγραμμένον ἐν εἰσακτῇ τῇ πόδωτον μετὰ ὀνόματι τῷ δὲ δὲ γὰρ γελῶν, εἰπόντες τῶν χριστῶν πόδωτον ἐκείνους, ὅτι δὲ γὰρ γελῶν εἶναι, ὅτι μετὰ τῶν μελλόντων ἐλθεῖν ὁ ἀπόστολος καὶ πωρῆτης, ὀνόματι αὐτῶν μωαμεθ, οἱ δὲ χριστιανοὶ φανήσαντες ἐξέβαλον αὐτὸ ἐκ τῶν δὲ γὰρ γελῶν, δὲ γὰρ γελῶν καὶ πόδωτον αὐτοῦ, καὶ μοι δοκεῖ, ὡς οὐ μὴ κριθεῖται ἡ ἀλήθεια. ἀκούσαντες τοῖνυν νομικῶς, τῶν εἰσὶν νομιματῶν, οἱ διδασκάντες νόμους καὶ δολιχοῦς, ὁ μωαμεθ, ὁ ἀκούσαντες τὸ γινώσκοντες τῶν ἑβραίων, ὁ χριστὸς, ὁ ἀκούσαντες τῶν πάντων τὰ ἔθνη, καὶ οἱ εἰς αὐτὸν πιστεύσαντες τὸ πλεονεξία τῶν ἑβραίων, ἐπεὶ ἀπὸ τῶν οἱ μὴ πιστεύσαντες πολλῶν ἐλάττους εἰσὶν αὐτῶν δὲ τῶν πιστευόντων, καὶ γὰρ δὲ γινώσκοντες, καὶ ὁ μωαμεθ, ὁ ἀκούσαντες οἱ μουσουλμανοὶ αὐτοὶ τούτων δὲ τῶν τριῶν ἐπὶ τὸς τὸς δὲ διαφάσεις καὶ δυνάμεις οὐκ ἐστὶν. ἀλλ' ὁ μὲν μωαμεθς μαρτυρεῖται ἀπὸ τῶν μωαμεθ, εἶναι παρὰ θεοῦ δὲ γὰρ γελῶν, ὅτι ὡς ἐν τῇ αἰγύπτῳ, ἐποίησε σημεῖα καὶ τέρατα μεγάλα, καὶ ἐμάστιξε τὴν αἰγύπτου, ἐπάξας ἐν αὐτῇ πληγὰς μεγάλας σφόδρα, καὶ ἐπληξε καὶ ἐδεράπισε, καὶ προέλεγε τὰ γινώσκοντες ὡς προσηύχοντες, ὅτι εἰ μὴ ἀπολύσεις τὸν λαόν τὸν θεοῦ, ἀπόλυσον, εἰ δ' οὐκ αὐτὸ καὶ συμβέησονται σοὶ καὶ πάντι τῷ λαῷ τῇ αἰγύπτῳ, καὶ ἐπισχενομένη φαραὼ ποιῆσαι τὸ ἔθνος κυρίου, ἐβραποδύσας παρὰ τῶν μωαμεθ, ὡς ἔχοντες λαβόντες ἀπὸ θεοῦ. μετὰ δὲ ταῦτα ἐξέλαβον ὁ μωαμεθς μετὰ βραχίονος ὑψιλοφάνης, τὸ γινώσκοντες τῶν ἑβραίων ἐκ γυναικῶν αἰγύπτου, καὶ τῶν δυνάμεων φαραὼ, κατὰ δὲ γινώσκοντες δὲ φαραὼ, ἐποντίδην ἐν τῇ ὁρῶντα δαλάσῃ μετὰ τῶν τῶν στρατῶν αὐτοῦ παρὰ τῶν μωαμεθ, μετὰ δὲ ταῦτα πόδωτον ἐν τῇ ὁρῶντα χροῖας

χρόνους πωσάροντα, ποιῶν δαίμακα ἀπειρα. ἀλλὰ καὶ γνώριον πάντων τῶν ἐβραίων
 αὐτοῦ ὁ μαῦσῆς ὡδὶ τοῦ ὄρους σινᾶ, ἀπόντων ἔξω τῶν ἰουδαίων πρὸς αὐτοὺς, ὅτι ἀνάστα
 εἰς τὸ ὄρος. καὶ γνώδι τὸ τοῦ θεοῦ θέλημα. ἡμεῖς γὰρ θεοῦ φωνῇ ἀκούομεν οὐ δυνάμεθα, μὴ
 ποτε τελευτήσωμεν. καὶ ὁ μὲν λαὸς ἵστατο μακρόθεν τὸ ὄρος, πρὸς κωκυτῶν. ὅρα δὲ
 μετὰ τῶν μου, τῷ λαοῦ μου. ὁ δὲ μαῦσῆς ἀκούων ἐξ ὧν λόγους τοῦ θεοῦ, ἔλεγε τοῖς
 τοῖς ἐβραίοις, καὶ παρ' οὐδὲν τὸ λαλῆναι ἐπληροῦτο. ἀλλ' οὐδέποτε ἐκίνησεν ἐξ ὧν ποσὶ
 ῥακόντα χρόνους ἀπὸ τοῦ τοῦ αὐτῶν αὐτῶν λόγου τοῦ θεοῦ. μαῦσῆς γὰρ ἔλαλε, καὶ ὁ θεὸς
 ἀπεκρίθη φωνῇ, λέγει ἡ γραφή, μετὰ γοῦν τῶν πολλῶν μαρτυριῶν τε καὶ δαυμάτων,
 ἐξέδωκε τὸν νόμον τοῖς ἰουδαίοις, καὶ ἐξέβητο ἔξω, καὶ πρὸς κωκυτῶν, καὶ παρελά-
 βον τὸν παρὰ τοῦ μαῦσῆος δαδόντα νόμον, ὡς τοῦ θεοῦ νόμον. ἡλθον οὖν χριστὸς, καὶ ἔχων
 μαρτυρίας παρὰ πάντων τῶν προφητῶν, καὶ ὁ μὲν μαῦσῆς ἔλαβε τὴν μαρτυρίαν ἐξ ὧν
 κρητύτης, τοιοῦτον καὶ γὰρ εὐρίσκω ἐν τῶν, ὅποτε πρὸς τὰν παρὰ θεοῦ ἐξήκει ἐξ
 ἡνὶ ἰσραὴλ ἐξ ἀγνῶτης. ὁ δὲ χριστὸς εἶπε τῆς μαρτυρίας ἐκ καταβολῆς κόσμου, τίς δὲ
 πρὶν ἢ γινώσκων αὐτὸν. ἀπὸ γὰρ τοῦ ἀβραάμ ἤρξαντο ἀναγγελλέναι αὐτῷ ὅτι χριστὸς μαρτυ-
 ρίαι, καὶ ὡς γὰρ τοῖς ἐμπροσθέν ἀπὸ δέδοκται. γινώσκεις δὲ πάλιν μαρτυρίαν τὴν παρὰ
 θεοῦ καὶ πατρὸς μαρτυρίαν, μὴν, καὶ δὲ, ἐποίησε καὶ δαίμακα οὐ καὶ μαῦσῆς γὰρ
 ἀγνῶτης καὶ τῆς ὁρήμης, ἀλλὰ μεγάλα, καὶ ὡς φύσιν, καὶ πρὸς τὸν ἐκείνου μέγιστον, ὅρα
 διαφέρει δὲ ἀπὸ τῆς δούλου. καὶ μετὰ τῆς πολλῆς ἐκείνης μαρτυρίας, καὶ τῆς ἀπὸ θεοῦ
 ὡς φύσιν δαίμακα, ἐκ τῆς ἐξέδοκται ὁ ὅτι ἀναγγελλόντων, καὶ πρὸς κωκυτῶν, καὶ
 ἐξέβητο αὐτὸν πάντα τὰ ἐξ ὧν, πᾶσι ἡ οἰκουμένη, καὶ ἐπὶ δούλου, καὶ τῶν χριστῶν, τῶν δού-
 λων, καὶ ὁ δὲ μαῦσῆς οὐ ποσὶ πόθεν λαβὼν τῆς μαρτυρίας, ἐξέδωκε τὸ δόγμα
 τα, ἀπὸ ἐξέδοκται καὶ ἐξέδωκε τὸν νόμον τοῖς μου οὐ λαοῖς, πρὸς τῶν οὐκ ἀλλοθι, καὶ
 τῶν ἀπὸ ἐκείνου δὲ μαρτυρίαν πρὸς αὐτῶν. εἰς γὰρ πᾶσιν τῶν δέαν γραφῶν οὐκ ἀναφα-
 νεται ἡ πρὸς αὐτῶν μαρτυρία, ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ. καὶ γὰρ μαῦσῆς οὕτως εἶρηκε πρὸς τὸν χρισ-
 τὸν τῶν ἐβραίων λαόν, ὅτι ἀνακρίσει κύριος ὁ θεὸς πρὸς τῶν ἐκ τῶν ἀπὸ τῶν ἡμῶν
 ὡς ἐμὲ. πᾶσι ἡνὶ οὐκ ἀκούσεται ὁ πρὸς τῶν ἐκείνου, ἐξ οὗ οὐδὲν ἔστιν. καὶ γὰρ
 καὶ γὰρ τοῖς ἐμπροσθέν πρὸς τὸν ἐκείνου, ἀλλ' οὐκ ἀκούσμεν πάλιν εἰπεῖν πρὸς αὐτῶν, ὅτι
 γὰρ ὅρα εἰπεῖν τῶν προφητῶν μαῦσῆς, ὅτι πρὸς τῶν ἀνακρίσει κύριος ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀπὸ
 τῶν ἡμῶν, ἐξέβητο ὅτι ἐκ τῶν ἰουδαίων δὲν ὁ μέγιστος ἐλθὼν πρὸς τῶν ἐκείνου ἀκού-
 ονται. ἄλλου δὲ ἐλθόντος οὐ παρὰ ἐξέβητο αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ μακρὰν πρὸς τῶν ἡμῶν αὐ-
 τῶν ἐξ αὐτῶν. λέγει ὁ χριστὸς πρὸς ἰωάννου ὁ γὰρ ἰσχυροῦ, μαρτυρίαν αὐτῶν πρὸς τῶν, καὶ
 μέγιστον πρὸς τῶν, καὶ λέγει τῶν πατέρων οἱ πρὸς τῶν ἐως ἰωάννου πρὸς τῶν, ἀπὸ
 δὲ ὁ ἰωάννου ἡ βασιλεία ὁ θεοῦ ἀναγγελλέται. ὅρα ὅπως ὁ μὲν μαῦσῆς παρῆναι εἰς τὸ
 γῆρας τῶν ἐβραίων, ὅρα μόνον τὸν ἐκ τῶν γῆρας τῶν ἐβραίων ἐλθόντα πρὸς τῶν δέξαντα,
 ἄλλου δὲ οὐδ' αὖτις, ἀλλὰ καὶ πάντων οἱ πρὸς τῶν ἐκ τῶν γῆρας τῶν ἰουδαίων εἰσιν. ὁ δὲ χρι-
 στὸς πάλιν καὶ δαδόντος εἶρηκεν, ὅτι πάντες οἱ πρὸς τῶν ἐως ἰωάννου, καὶ πλεονεχί, δὲν
 ὅρα, ὁ μὲν ἔχων μαρτυρίαν πρὸς θεοῦ καὶ τῶν προφητῶν, καὶ αὐτῶν ἐξέβητο γραφῶν, οὐκ ἐστὶ πρὸς
 θεοῦ, ὁ μαῦσῆς ἀπὸ μὲν τῶν καὶ τῶν δέας γραφῶν μαρτυρίαν, οὐκ ἐστὶν ἀπὸ τῶν καὶ
 παρὰ θεοῦ. οὐ μόνον δὲ πρὸς τῶν εἶρηκεν ὁ χριστὸς, καὶ πάντων οἱ πρὸς τῶν ἐως ἰωάννου, καὶ πε-
 ραιτῶν οὐκ ἐλθόντα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ σημεῖον γνωρίσματός, ἐξέβητο τοῖς πᾶσι, οὕτως εἰ-
 πὼν, πρὸς ἡμεῖς ἀπὸ τῶν ἰουδαίων, οἱ τινὲς ὄρχονται πρὸς ἡμεῖς γὰρ γινώσκουσιν
 πρὸς τῶν, ὅρα δὲ οἱ λύκοι ἀρπαγνῶν, ἀπὸ τῶν καὶ τῶν αὐτῶν ὡς γινώσκουσιν αὐτοῖς.
 σκεψάμεθα τοῖς, τίς δὲν ὁ καρπὸς τοῦ παρὰ τοῦ μαῦσῆος δαδόντος νόμου; καὶ πρὸς
 τοῦ ἀκριβὲς ἐξετάζοντος, φανερωθήσεται ἡ ἀλήθεια. λέγει ὁ μαῦσῆς, ἐγὼ οὐκ
 ἡλθον εἰς δαυμάτων δούλου τὸν νόμον, ἀλλὰ διὰ ἀποδείξεως καὶ πίστεως, καὶ οἱ μὲν ὡς
 κύνες τῶν ὅρα ἡμετέρων νόμων, ὅς δὲ παρὰ θεοῦ, θανάτω ἀποθανέντων, ἡ φέρους
 διολότῶσαν. καὶ διολομνῶν τῶν φέρων, μὲν τῶν οὐκ ἐστὶν αὐτῶν, καὶ ὁ μὲν
 οὐκ ἐστὶν τὸ ἀναγγελλόν δίκαιον, καὶ ἄγιον, καὶ ὁρῶν, δίκαιος καὶ πρὸς τῶν ἐμὲ.

कुंठ

λειοι ἐλθόντες, διδόνται πρὸς αὐτὸν τὰ ἐν Ὀλιβοσφίαις μυθήσια. οὕτω μοι νοεῖ καὶ ἡ
 νόμον. εἴα τὸ ἀδελφὸν τῶν ἀνθρώπων ἐδίδον νόμον πρὸς δόνησιν καλῶν, οὐ μὴν ἔχον
 διωκτικὴν τελείωσαι τὸν ἀνθρώπου, ἀλλ' ὥσπερ ἐφ' ὑψηλῆς κλίμακος ἢ περὶ τῆς αὐτῆς βαθ-
 μὴς ποιεῖ τὸν ἀπὸ τῆς γῆς χωρισμόν. ἀλλ' οὐκ ἀρκεῖ ὅσον μόνον εἰς τὴν ἐν κλίμακος κεφα-
 λῆς ἀνέστησιν, ἀλλὰ πολλοὶ γε καὶ διὰ τὸ ὑψηλὸν καὶ μετεώρον. οὕτω καὶ ἡ τοῦ
 παλαιοῦ νόμου ἀγία καὶ ἡ διὰ τὴν ἀγίαν, καὶ παρὰ θεοῦ δεδομένη. ὁ αὐτὸς γὰρ ὁ θεὸς
 ὅστις ὁ δὸς τὸν νόμον καὶ τὸν ἀνθρώπου. ἀλλὰ εἴα τὸ ἀδελφὸν τῶν ἀνθρώπων ἐδοῦν μὴ
 αὐτοῖς νόμον, περὶ λαγωγῶν αὐτοὺς καὶ ἀνολῶν ἀπὸ τῆς γῆς, ὥσπερ ἡδὴ τὴν πρὸ τῆς βαθ-
 μὴς ἐν κλίμακος, τουτέστιν ἀνασπῶν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων κακῶν, καὶ
 ἐν τῇ γῇ, ὥς ἐκυλινδουῖτο. οὐκ ἡδὴ καὶ τὸ δέσμιος ἀναγαγεῖν αὐτοὺς ἐφ' ὅλῳ τῷ κλίμακος,
 τὸ δὲ ἀναγελίον ἀνέβησεν τὸν ἀνθρώπου, καὶ ἐκείνησιν αὐτὸν ἡδὴ τὴν ἐν κλίμακος κε-
 φάλῳ, ἥτις ἐκκινεῖται ἕως τοῦ οὐρανοῦ. τὸ γὰρ ἀδελφὸν τῶν νόμον καὶ ἀνθρώπου τὸ ἀναγελ-
 λιον ἀνέβη ληρώσει, καὶ ὡς ἀποδεδεικται. ὁ γὰρ κύριος ἐν τοῖς ἀναγγελίοις οὕτως φη-
 σὶν, ἐγὼ οὐκ ἤλθον κραταῦσαι τὸν νόμον, ἀλλὰ πληρῶσαι. τὸ γὰρ ἀναγγελισαί
 γινώσκουσιν ὅτι ἔχον πλῆθος κακῶν, μετὰ δὲ τὸ ἀναγγεῖν ἐπετρέψαντο οὐκ ἢ περὶ
 νίας πολιτείας, καὶ ἐνδείκνυνται πλῆθος ἀπειρίας ἀνθρώπων παρὰ τῶν, γινώσκοντες καὶ
 ἀνθρώπων. ἐγὼ γὰρ λέγειν πρὸς τῶν ποιητῶν εἴα τὸ πολὺ ἐν γῇ. πλῆθος γὰρ χριστιανῶν
 ζῶσι βίον ἀγγελικόν. οἱ δὲ πρὸς αὐτοὺς καὶ εἰς νόμον ἔδωκεν, ὡς παρὰ τῶν ἰωσήφους διδοῖς πα-
 λαιοῦ, καὶ ὁ παρὰ τῶν χριστῶν ἐν τῷ ἀναγγελίῳ, καὶ ὡς παρὰ τῶν βασιλέων πέμψας τινὶ δού-
 λῳ νομίσματα πρῶτον, εἰπὼν αὐτῷ, πρᾶγμα τὸν καὶ γινώσκοντες διὰ αὐτῶν ἕως αὐτῶν ἡμῶν
 σὺ. ὁ δὲ ἀναγελίον καὶ λαβὼν, γινώσκοντες. μετὰ δὲ τὸ ἀναγγεῖν, πάλιν διδοῖ πρὸς
 τοῦ αὐτοῦ δούλου καὶ τῶν ἐκείνου, καὶ οὐ παρὰ ὅσον ἐσερῆθη ἐκείνου τῶν πρῶτον, ἀλλὰ
 τὸ μὴ ὄνομα τῶν πρῶτον ἐλπίσιν. εἰσὶ δὲ ὅμως καὶ αὐτὰ τὰ πρῶτον γινώσκοντες τῶν ἐκείνου πολ-
 λαπλῶς. καὶ ὅτε ὀνομάζεται ὁ τῶν ἐκείνου ἀριθμὸς, ἀναγελίον σὺ καὶ ὡς παρὰ τῶν καὶ
 τῶν πρῶτον ἀριθμὸς μετὰ τῶν ἐκείνου. οὕτω καὶ ἡδὴ τὸ νόμον καὶ τὸ ἀναγγεῖν. ὁ μὴ
 νόμον ἠργασθῆναι ὀνομάζεται ἐστὶ δὲ ὁμολογουμένως γινώσκοντες τὸ ἀναγγεῖν ὁ νόμον σκεπ-
 τῶν γινώσκοντες πολλὰ πλῶς, καὶ ὡς ἐν τῇ γῇ, ὡς παρὰ τῶν ὀλίγων εἰρημῶν. καὶ ἐκείνου
 ἢ ἠργασθῆναι, οὐ μὴ ὡς κακός, ἀλλ' ὡς ἡδὴ τὸ παρὸν ἀναφελῆς, καὶ ἡδὴ τὸν καὶ ὡς παρὰ
 ἐν βαδυνάτῃ σκεπτικῇ μέσης νυκτὸς σελλίῳ φανῆσαι τὸ μὴ βαδυνάτῃ σκεπτικῇ παρεμυνη-
 σαιτο, τὸν δὲ ἄρα φωτεινὸν οὐκ ἐποίησιν. ὁ ἡλίου δὲ ἀνατέλλας τοῦτο τὴν ὁμοιωσιν
 ἐφώτισιν, ὥστε καὶ τὸν γινώσκοντες ἀπὸ λεπτότατον κοινότητος ἐκ τῆς ἡλίου ἀκτίνης δι-
 δοῖ τὴν ἡλίου λαμπρότητα. οὕτω καὶ ἡδὴ τὸ παλαιὸν νόμον, καὶ τὸ ἀναγγεῖν. ὁ μὴ
 παλαιὸς νόμος τὸ ἐν δόλῳ λατρείας σκότος ἀπεδείκνυν, οὐ μὴν δὲ ἡδὴ τὸν φωτισαί
 καὶ τελείωσαι τὴν τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς. τὸ δὲ ἀναγγεῖν ἐφώτισε, καὶ ἐδείξατο, καὶ
 ἐτελείωσε, καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνήγαγε αὐτοὺς ἀνθρώπους, καὶ τὸν παρὰ τῶν, ὅν ὁ πα-
 τὴρ ἀπὸ τῆς ἀπώλειας, ὅσον αὐτοῖς ἐχαρίσατο. καὶ τίς οὕτως ἀδύνατος, ὅτι τὸ μὴ ἀναγ-
 γελίον ἀφείκει, ὡς παρὰ τῶν νόμον, καὶ οἷον ὡς παρὰ τῶν ἄλλων ἀρχῶν ἀνδυνάμει τῆς
 φεῖσθαι γαλακτικῇ ὡς βρέφους, καὶ οὐ σερπὶν τροφῇ ὡς αἰνῆ, ἢ ὡς παιδίον τὴν στείλεισιν
 τῶν γαστρίων ζήτησι, καὶ οὐ ὡς τελεῖον φρονήματ' τὴν Ὀλιβοσφίαν, ἢ τὸ ἡλιακὸν
 φῶς ἀποσφραγίσ τὸ ἐν σελλίῳ ἀσπασαί. ἔμοιγε δοκεῖ, ὅτι ἀρκετὰ εἰσιν ἀπὸ γασ-
 τρῶν ἐσμεν, ἵνα γνῶμεν ὅτι βουλόμεθα τὴν πρὸς τὸν αἰὶν ἡλίου, ἀλλὰ καὶ οὐ αὐτοῦ.
 εἰ δ' ἴσως ἀμολογῶμεν ἐπὶ καὶ ἀποσχάσει ὁ λογισμὸς σου γινώσκοντες τῶν δυσῶν ἐν ποταμῶν
 ἐν ἀργίας τὸ πλεῖστον καὶ τῶν προσημῶν, οὐδὲν ἡμῶν ἐκείνης γινώσκοντες, ἐπεὶ πρὸς τῶν με-
 γάλων καὶ ἀναγκαίων εἰπομένη ἀρνούμεν. ὅμως καὶ πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ πρὸς τὸν
 αἰῶνα, εἴα βραχέως εἰπομένη. οἱ ἀνθρώποι, ὡς φθάσει τὸν εἰπομένη ἐμπροσθεν, αὐτῶν
 ἐδύον τοῖς ἐδωλοῖς, οὐ μόνον δὲ ἄλλοις, ἀλλὰ καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν. καὶ ὡς παρὰ τῶν
 εἰπομένη ἀνθρώπων μετὰ βολῶν ἡσπόμεναι οὐ δυνάμεν, ἀλλ' ἡ καὶ κατὰ μικρὸν μετὰ τέχνης καὶ ὡς
 τῆς αἰσθητῆς

τῶν ἰσθμίων ἐμπέδον· ἡμεῖς δὲ τὴν ἡμέραν ἡμετέραν πλὴν ὧν ἀφ' ὧν ἡμεῖς, χαλῶν, τυφλῶν,
 ξηρῶν, παραλύτων, δαιμονιζομένων, καὶ ἐτόρων ἐχόντων ἀφ' ὧν ἡμεῖς ποιήσας, οὗς παύ-
 τας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐδεράπυσσε. φθόνου δὲ καὶ θυμοῦ πολλοῦ ἔχοντες οἱ ἰουδαῖοι, οὐκ ἔχον
 τί ἐπεὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ ἄλλο, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, οὐκ ἔξει σοὶ πικρὴν τοῦτα ἐν τῇ ἡ-
 μέρᾳ τῇ ἐκβαλόντων. ἀλλὰ καὶ σὺ μαθητὰς τοῦ χριστοῦ ἰδόντες οἱ φασ· ταῖς καθ' αἰρέσεως
 σάχυνες καὶ ἐδόντας, τὸν αὐτὸν λόγον· ὅτι πῶς αὐτὸς ὁ χριστὸς οὐκ αἰνῶντες τίς
 ποιήσει δαβὶδ, ὅτε ἐπ' αὐτὸν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, πῶς ἐσὶν ἄλλοι ἐν τῷ οἴκῳ ἡμεῶν, καὶ
 οὐκ ἀφ' αὐτοῦ φαγεῖν, καὶ ἐδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ οἱ τῇ ἡμέρᾳ ἡμετέραν· ὅτι ἡμεῖς
 ἐκατομύρια ἡμεῶν ἐγγύς, καὶ ὁ ἀνθρώπος ὅς ἐστιν ὁ σάββατος, ἀλλ' ἐστὶ καὶ ἄλλη τις ἡμέρα
 ποδὶ ἡμετέραν, ὅτι ἐν ἡμέρᾳ ἐποίνου ὁ θεὸς τῇ κτίσει, καὶ τῇ ἐδίδωκε κατὰ πᾶσαν
 ἀπὸ ὧν αὐτοῦ, καὶ ὅτι ὁ σάββατος κατὰ πᾶσαν τὴν κτίσιν, καὶ τῇ ἐδίδωκε κατὰ πᾶσαν
 δὲ ἡμετέραν ἐργάσθαι, ὥστε γὰρ ἡμεῖς τῇ κυριακῇ αὐτοῦ ἐργάζομαι, αὐτὸς δὲ
 πρὸς τὸν ὡς θεὸς τὸ ἴδιον σῶμα, καὶ ἐτόρων πολλῶν, εἰς τὴν τοῖς ἀρετοῖς φανερῶν, καὶ
 μωσὴν αὐτὸς, καὶ σὺν αὐτοῖς ἀρετοῖς ἐτόρων πολλοῖς, καὶ πλὴν ἐργάσαντο τῶν ἐπὶ
 αὐτοῦ, ἡμεῖς δὲ τῶν ἐπὶ αὐτοῦ ἰσθμίων χόνων ἀπὸ κτίσεως καὶ μου, καὶ ἐργάσαντο κατὰ πᾶσαν
 τὴν ἀνθρώπων· καὶ γὰρ τότε δὲ πᾶς πρᾶξις καὶ ἔργον, καὶ ἐργάσαντο κατὰ πᾶσαν
 νομὴν καὶ νεκρῶν, καὶ κρείσας τῶν πρᾶξεων μέλῃ ἐσέδωκε, καὶ αὐτὰ πόδιος ἐν ἡμέ-
 ρᾳ τῇ ἐργάσαντο, καὶ τοῖς μέλῃ κακῶς βιάσασθαι καὶ αὐτοῖς ἀτελέσθαι· ἀπὸ κτίσεως, ὅ-
 τε καλῶς πολιτείας ἐργάσαντο, καὶ ὁ παρὰ δὲ αὐτοῦ, καὶ πολλὰ ἔργα, καὶ τινὰ
 ὁφθαλμοὺς οὐκ εἶδε, καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἡδὲ καρδίαν αὐτῶν οὐκ ἔβλεπε. ἴδε γὰρ,
 τίς ὁ σκωπὸς τῆς ἀρχῆς ἡμετέρας, καὶ πῶς ἐργάσαντο, καὶ ἐπὶ πλανῶνται, ὡς καὶ
 πᾶσι τοῖς ἄλλοις, οἱ τάλαντον καὶ μάταιοι ἰουδαῖοι. ποδὶ τῶν ἡμετέρων οὕτως δὲ καὶ
 ἀλήθεια, ὅτι ὁ θεὸς ἐποίησεν ὁ θεός, τὰ πάντα καὶ λίαν ἐστὶν ἐπὶ καλῶς λίαν ἐστὶν, πῶς
 ἐμελε κατὰ πᾶσαν αὐτὰ ὁ νομοθέτης ὡς καλὰ καὶ ἀπόβλητα. καὶ τῶν ἡμετέρων ὁ θεὸς ἐποίησεν,
 ὅτι ἰδοὺ δὲ δὴ καὶ ἡμεῖς τὰ πάντα ἐδίδωκε ὡς ἀχάνα χόρτου, ἀλλ' ἐν τῇ ὥρᾳ ἐν ἡμέρᾳ
 ἡμετέραν τὸ γὰρ ὁ θεὸς αἰνῶν, καὶ ἀπὸ κτίσεως καὶ ἀχάριον, εἶχε μὲν τὸ μῆναι κατὰ ἡμέραν
 παρὰ θεὸν πῶς αὐτὸς περὶ ὅρου, ἀλλὰ τῇ ὥρᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοῦ ἡμετέραν ὁ θεὸς κατὰ ἡμέραν
 ἐργάσαντο, καὶ ἐν ἐννοίᾳ τὴν τῇ αἰνῶν ἡμετέραν ἡμετέραν, ἀπὸ ἡμετέραν ἐδίδοντες, ἐπὶ
 ποικίλῃ ἀντιθέσει γὰρ πλεονεξία ἡμετέραν ἐπεθυμῶν τῇ ἡμέρᾳ. ὅτι γὰρ τῇ ποικίλῃ αὐτοῦ,
 ἐκώλυσεν ὁ νομοθέτης μωσὴς ὅτι δὴ καὶ ἐκώλυσεν ἐδίδωκε αὐτὸς, ὅτι τὸ ἵνα παύσῃ ἐκ-
 σῆσι αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἐν αἰνῶν ἡμετέραν ἐπὶ θυμῷ. ἀπὸ τῶν δὲ καὶ ποδὶ αὐτοῦ, ὅτι μὲν ἀπὸ
 ὁ θεὸς ἐποίησεν ἐν τῇ ἐδίδωκε λατρείας σκότος καὶ βάρβαρον, ὅτι πρὸς ἡμετέραν. ἀπὸ
 τῶν δὲ οἱ αἰνῶν ἡμετέραν ἐκώλυσε ἀπαντὰ τὰ ὅσα πρὸς ἐκώλυσε καὶ ἐλογίζοντο θεοὺς. καὶ ἀπὸ
 ἐτίμων ὡς θεοὺς οὕτοι, ταῦτα ὁ νομοθέτης μωσὴς πρὸς ἐκώλυσε θύειν, ἡτοι ἀπὸ τῶν ἡμετέραν
 τῶν γόνων καὶ τῶν ποδὶ αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν τετραπόδων τῶν βοῶν, καὶ ποδὶ αὐτοῦ, καὶ τῶν αἰγῶν.
 τῶν ποίνων χοίρων ἐκώλυσε ἐδίδωκε. διὸ ἐχον ὅσον ποδὶ πολλοῦ οἱ αἰνῶν ἡμετέραν, ἀλλὰ
 δὴ καὶ οἱ κατὰ δαίμονες ἰουδαῖοι. Βουλόμενοι τῶν οὐ μωσὴς ἀλλὰ καὶ τῶν οὐ τῇ αἰ-
 γνῶν ἐδίδωκε, ἀπὸ γόνων οἱ αἰνῶν ἡμετέραν ὡς θεοὺς, πρὸς ἐκώλυσε θύειν, ἵνα γινώσκω, ὅτι
 ματαίως σέβοντο καὶ τιμῶσι αὐτὰ. ἀπὸ δὲ ἐχον ἀναγκάει καὶ ποδὶ πολλοῦ τῶν
 χόρων, ταῦτα ἐκώλυσε ἐδίδωκε παρ' αὐτῶν, ἀπὸ τῶν δὲ τῶν χοίρων, ὅτι τὸ ἀκέραιον
 τῆς ὑποθυμίας αὐτῶν, καὶ ὡς εἴρηται. ὁ δὲ χριστὸς οὐδὲν τῶν βρωμάτων ἐκώλυσε,
 ἀλλ' οὐδὲ οἱ ἀπόστολοι, καὶ οἱ διδάσχοι πύτων. ἐδὲ καὶ τινὰ τῶν ζώων εὐρίσκοντες,
 ἀπὸ οὐκ ἐδίδουσι οἱ χριστιανοί, οὕτως ἀπλῶς ἀπὸ μακρῆς σιωπῆς καὶ οἰκίας δειν-
 σίας ἐνεργούσι ὅσον, οὐ μὲν δὲ ἀπὸ παραδόσεως τῶν διδασκάλων καὶ διαγγελίου. ὁ γὰρ
 παλαιὸς νόμος ἔχει τὰς ἀντιθέσεις ταύτας, καὶ ὁ διαγγελίου ὁ δαίμων ἀλλὰ τὰ πάντα ἐστὶ
 ἐν ὧν ἐκείνη ἀντιθέσεις εὐρίσκοντες, καὶ ὁ σιωπῆς, ὡς αὐτὸς εἴρηται, μακρῆς, ὡς ἡμεῖς ὡς
 πείχοντες, καὶ ἐκ ἐδίδουσι. ὡς περὶ καὶ τῶν ἡμετέρων μοναχοὶ πάντων ἡμετέρων ἀπὸ κτίσεως, ἀλλ' ὅχι
 μισθῶν ἐν τῇ σιωπῇ καὶ ἀπὸ κτίσεως, ἀλλ' ὡς βέλονται ἐν τῇ ὑποθυμίας καὶ διαγνώ-
 ρῶν.

ἔτε διδασκῶν, ἀλλ' ἡ ματαιότητι καὶ ἡ σκότης ἡδὲ πορνεία, τὰν αὐτῶν ἀπειρήλων
σῶσι λόγοι θεοῦ, καὶ διδασκαλία τῶν ἁγίων καὶ πεφνημένων, καὶ σκέψαι αὐτὰ νομῶ
χῶς, καὶ μετὰ μεμεμνημένων σοφῶν, καὶ ἀκριβῶς διεπιστάς, καὶ σπουδαίον ἵνα μὴ
κέτι ὅτι τῇ σοφίᾳ τοῦ πατρὸς εὐρίσκῃ, μὴ δὲ πληρωθῇ τὸ ἔργον διὰ τὸν λόγον, τὸ λέ-
γον, ἵνα ἀνθρώπων ὡς ποτε βαρυῶν ἦσαν, ἵνα τὴν ἀγαπᾷ ματαιότητι, καὶ ἡτέριον
διδῶν, καὶ γινώσκῃ ὅτι ἐκκαθάσας κίριον τὸν ὅσον αὐτῶν, τοῦ τῆς τοῦ χειρὸς, ἀλλὰ δὲ καὶ
τὸ ἔργον καὶ δαυμάτου ὁλομῶν, τὸ λέγον, ὅτι ἐς πικροτέλει ψυχῶν ὅσα δὲ ἐκ
ἐκτελέσται, οὐδὲ ἡ σὺμαπ ἔσται μὴ τὰς ἀμαρτίας, μὴ δὲ ὁμοιωθῇ τῇ ὁμοίᾳ, ἢ
ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀνατέλλει, ἀλλὰ ἡ γῆ οὐ μόνον γῆ καρποφόρος, ἢ τις διεξάγει τὴν
αὐτοῦ, ἡν τριάντα καὶ ἐξήκοντα καὶ ἡν ἑκάστη φέρει τὴν αὐτῆς καρπὸν, οὕτως καὶ οὐ
διεξάγει τὸν ἔργον, ἐς ἑκάστην καρποφόρον, καὶ παρακαλῶ τὸν θεὸν τῆς πίστεως
τῶν ἑορῶν καὶ τῶν γῆς, αὐτὸς ἀνοίξαι τὸν φθαλμὸν σου, καὶ κατακύει τὴν καρδίαν
σου, ὥστε ποιῇ ὅσα ἐπὶ σῶσιν σου, ὡς κληρονομίᾳς τῆς παρὰ
θεοῦ, τὰ ἡν αὐτῶν ἀπὸ ἐμὴ ἀγαθὴ ἀμύνη.

ΤΑ ΕΝ ΤΩ ΚΟΡΡΑΝ ΤΟΥΤΕΣΤΙ
ΤΟΥ ΕΚΤΕΘΕΝΤΟΣ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΜΩΑ-

μὲν νόμου κεφάλαια, εἰσὶ ταῦτα.

α
β
γ
δ
ε
ς
ζ
η
θ
ι
ια
ιβ
ιγ

ΤΙ ὁ μωσῆς τῇ ὥρᾳ τῇ ἡμερᾷ, ἡν ἡ ἐκκλησία ἀφείλον, τὸν ἀρ-
χόντα γὰρ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ὅραμ ὁρχόμενον τὸ αὐτῶν.
Ὅτι συνεγράψατο βιβλίον, ἀρξάμενος ἡρώδαν ὀνομαζόμενον, ἐκ τῶν
δὲ νόμων θεοῦ σὺν τῇ ἐκκλησίᾳ.
Ὅτι πεφνημένον θεὸς ἀπόστολον εἰς τὴν ἐκκλησίαν.
Ὅτι τὰ μωσαϊκὰ, τὰ τε ψαλτήριον, καὶ τὰ πεφνημένα δίκαια καὶ ἁγία καὶ ἀληθῆ ἀνι-
μασε, κατ' ἐξάρεσιν δὲ τῶν ἄλλων τὸ διὰ γέλιον ἁγίου καὶ δίκαιου, ὅθεν καὶ
ἀληθινὸν καὶ τέλειον ἀπεφάνητο, ὥστε καὶ ἡ ἐκκλησία κεφαλὴ καὶ ἱερεὺς, θεοῦ ἔσται
σεὶ ταῦτα ὀνόμασιν.
Ὅτι μὴ μόνον πρὸς τὸ μωσῆς διετέθη ὁ νόμος, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἁγίον.
Ὅτι παρὰ τὸ μωσῆς ἐκτελέσας νόμος, εἰς τὸν θεὸν διετέθη πρὸς τὸν δαίμονα.
Ὅτι ἐς χαλκήρεος τὸ ἄξιωμα, τὰ τεστιν ἁγίου διδασκαλίας, ἐκ τῆς χριστιανίας.
Ὅτι ὁ μωσῆς ὅταν χάρις αἰρετικῶν νεστοριανῶν καὶ αἰρετικῶν, ἀλλὰ δὲ καὶ ἰσλαμῶν ἰσὶ τῶν
τότων κακίαν ἐσώρυσεν.
Ὅτι μεγαλοφρονῶν ποδὶ αὐτοῦ, ἐλεῖται, ὡς εἰ πάντες ἀνθρώποι συναχθῶν, καὶ πάντα τὰ
πνεύματα, καὶ πάντες ἄγγελοι, ἐκ αὐτοῦ διώκοντες ποιῶσαι τὸν θεὸν ἡρώδαν, ὅποιον ἔσται.
Ὅτι ἡν τῇ αὐτῇ ὥρᾳ μέρεσι τοῖς διεξίοις μέρεσι τὸ διαποτικὸν θρόνον ἐστὶ γεγραμμένον τὸ
μωσῆς ὄνομα.
Ὅτι ἐκ ἡλθε δὲ δαυμάτων, ἀλλὰ δὲ δὲ ξίφος δίδοναι τὸν νόμον, καὶ τοῖς μὴ πεθομένοις αὐτῶν, ἡ
ναὺς ἔσται ἡ πτωρία, ἡ φέρων δὲ δίδοναι.
Ὅτι ὅταν ἡν τῇ ὥρᾳ, ἵνα οὐ δὲ τῇ ἐκείνου φραγείας μετὰ ἡν τῆς χριστιανῶν δὲ ἀλήθεια.
Ὅτι ὅταν ἡν τῇ ὥρᾳ, ἀλλὰ δὲ καὶ οἱ ἀπόστολοι τοῦ αὐτοῦ διόγμα, ἡν τῆς, οὐ ποτὶ οὐτῶν
ἐξέειπεν ὁ νόμος.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΛΟΓΟΥ ΚΕΦΑ-
λαια, εἰσὶ ταῦτα.

ὍΤΙ τὰ ἡν τῇ μωσαϊκῇ παραδόσει, τοῖς πεφνημένοις τε, τῇ ψαλτήριᾳ, καὶ τῇ
ὀρθόγελίᾳ γεγραμμένα, ἁγία, καὶ δίκαια, καὶ ἡν τῇ θεοῦ διδόμενα καλῆ, καὶ ὅτι
ἡν τῇ

[illegible]

ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

ΟΤΙ οὐκ ἐστὶ δυνάστην πρὸ θεοῦ γόνι αὐτοῦ ματαιόκοιτον ἔχειν.
 Οὐ γὰρ γόνι ἔχον ὁ θεός, χρίσταιμι αὐτὸν ἐχθρόν τοι μέθυ αὐτῶν.
 Οὐ γὰρ τῷ κεφαλῶν τῷ ἑλπίσας, σπὸρ ἐξήμωσεν τῷ ματαιόκοιτον, λόγον θεοῦ ἐν ψυχῇ θεοῦ, ὅ
 πῶς θεὸς λέγει ἐν τῷ χρίστῳ.

8 077

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

λογία καὶ ἀταξία. ὡς περ γὰρ τὸ κακὸν παρὰ τὴν ἀπόστασιν ἤ ἀγαθοῦ φαίνεται, αὐτὸ
καὶ αὐτὸ οὐκ ἔχει ὑπόστασιν ἑνῇ, καὶ ἡ νόσος παρὰ τὴν φλογίαν, καὶ ἡ ἀταξία παρὰ τὴν
φλογίαν, ὅταν καὶ ὁ ἦ μωαμέθ νόμος παρὰ τὴν ἄλυσιν νόμου καὶ συμβεβηκὸς δια-
ρεῖται ὑποκρινόμενος τὸ ὁρθόν. αὐτὸς δὲ καὶ αὐτὸν ὅλον ὅστις ἀλογία καὶ ἀταξία, ὁ νό-
σος ἡ ψυχῆς, καὶ ὁ νόμος δὲ θάνατος. κατὰ τοσοῦτον καὶ γὰρ μετέχει ὁ ἦ μωαμέθ νόμος τῆς
ἐκείνου, καθόσω δοκῇ μόνον καλῶς περ εἶναι. οὐδὲ γὰρ εἰς κακὸν ἀφελέτωρ, ποιεῖ ἄπο-
κρίσει. κατὰ τοσοῦτον τὴν αὐτοῦ ἀδυναμίαν, ὑποδύνεται μὲν τὸ φλογίον, ὑποκρί-
νεται δὲ θάνατον νόμον εἶναι τὰ παρ' αὐτοῦ διανομήν. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔχει τὴν φλογίαν, ὑποκρί-
νεται θεοῦ μαρτυρίαν, ὡς εἴρηται, καὶ τί λέγω τὴν τῶν θαυμάτων, ἀλλὰ γὰρ τῶν χαρισμα-
των καὶ δωρεῶν, ὧν ἔχοντες θεοῦ οἱ ἀπόστολοι, τὸ ἔχοντες πάντων, καὶ τὴν αὐτῶν ἡ
τῶν γλωσσῶν γνώσις, καὶ ἔσχατον καὶ ταῦτ' ὡς διδασκαλοὶ καὶ οἰκονομῆς, ἵνα γί-
νηται ἡ πορδύνηται, γινώσκωσι τὴν τῶν ἰθύνων διάλεκτον κατὰ πᾶσαν ἀκρίβειαν.
εἰ γὰρ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα, ὡς αὐτοὶ τῶν ἡρώων ἐρμηνεύον διαφόρων εἰς διδα-
σιν τῶν παρ' ἀμφοτέρων λεγομένων. πῶς οὖν ὀνομάζει αὐτὸν καθολικόν, καὶ πάντων ἦ
κόσμου διδάσκαλον, ὅς οὐ μετέχοντες πάντων τὸ ἔχοντες; αὐτὸς γὰρ φησι πρὸς αὐτοὺς,
οὐ γινώσκετε οὖν, τὴν τῶν ἀγγέλων καὶ μόνων διάλεκτον, ὅστε καὶ τὸ κερταῖον ἀ-
ρεῖται πρὸς αὐτοὺς ἔχοντες, ὡς αὐτοὶ οὕτως τραυῶς ἀμολόγησι. ὅταν ὅταν ὁ κατὰ φύσιν
τῶν ἡρώων ποινῶν, ἡ τῶν φόνων, ὁ ἐκτόνος, ὁ γὰρ τούτου διδασκαλὸς καὶ πατήρ, αὐτὸς
ποκτόνος ὡς ἔχοντες, καὶ τῶν ἀλλοθίων ὡς ἔσκη. τὸ γὰρ δ' αἰμαίνοντες κακόν, τὸ πᾶν ἡ ἀγαθὸν
δι' ἑνὸς ὅτι εἶναι. ἡ ψυχῆς δὲ, τὸ παρὰ λόγον, σώματος ἦ, τὸ παρὰ φύσιν, ἡ τινὰ τραυῶς αὐτῶν
φαίνονται καὶ τοῖς τοῦ μωαμέθ διδασκαλοῖς. ἡ γὰρ ἀλογία ὁ ἀταξία, τὸ τε φλογίον, καὶ
ἡ ἦ νόσος ὑποκρίσις, διακρίνεται γινώσκοντες. ἰδὼν μὲν σὲ πρὸς τῶν ἐκείνων καὶ τὸ παρὰ φύσιν
διδασκείται, καὶ σκόπει ὅπως ὅστις ἡ φύσις οὐκ εἶδεν αὐτὴν αὐτῶν ἀνελίξιν, ἀλλ' αὐτὸς
μὲν δὲ πᾶν τὸ καὶ λόγον ποιεῖ. ὁ δὲ μωαμέθ δὲ ὅστις, ἄπορ τὰ ἡρώων (ὅσα ἀπὸ τῶν ἡρώων)
γὰρ εἶδεν ὅσον ἦ αὐτοῦ καὶ ὁμοίου γένους ἀνακρίνοντες) τὸ οὐκ αὐτὸν καὶ τὸν θεοῦ πλάσι-
ται αὐτοῦ ποινῶν, ἀφ' ὧν φανερὸν εἶδεν, ὅς πάντων ἦ θρησκείαν θρησκείαν φησὶ
τοῖς, καὶ ἀπλῶς φησὶ. ὡς καὶ αὐτὸς ἦ φησὶ τῶν φανερῶν καὶ παρὰ τὸν λόγον. λέγει τῶν αὐτῶν,
ὡς παρὰ τὴν αὐτῶν ποινῶν τὸ αὐτὸν μωαμέθ, τὸ πρὸς πατρὸς θεοῦ αὐτοῦ, καὶ φησὶ αὐτῶν, ἡ
μοὶ γινώσκοντες ὡς ἀδελφὸν ὅς, εἴπορ ἐκ ἀποκρίσεως τῶν ὑμετέρων νόμων; ὁ ἦ ἔπειτα, οὐκ ἔπειτα
πᾶν, ἡ ἀρετὴν σὲ ὡς εἶπε, ὁ ἦ ἔπειτα, οὐκ ἔπειτα ἔπειτα τῶν τιμωρίας; οὐδὲν ἔπειτα, ἐφ' ὃν δὲ
ἀποκρίσεως σὲ πᾶν τὸ φησὶ, ὡς πρὸς βούλει. γλώσσῃ ἡ μόνον, ἀλλ' οὐ κατὰ φύσιν, τὸ δὲ πᾶν
ἦ φησὶ ἀνακρίνοντες ἡ καὶ ὁ μωαμέθ αὐτοῦ, ὁ ὅς δὲ φησὶ τὸ κατεμπλασθῆναι, ἐπειτα, οὐ
οἶδεν ὅτι μόνον τῶν ἡρώων φόβω γίνονται ἡ λόγια τῶν. ἀλλὰ καὶ ὁ ὅς φησὶ ἐμπλασθῆναι, καὶ
αὐτὸς ὅτι ἔπειτα, ὡς τῶν φόβω ἡ φησὶ καὶ ἡ ἡρώων γίνονται ἡ λόγια τῶν. εἰ μὲν ἔπειτα
τα κρυφίως γράμματα εἰς τὴν μακρὰν χώραν, ἵνα μὴ πληνθύνωσι, ἀλλὰ σκέψανται ὅπως
ἐκφύγωσι τὸ ἦ φησὶ κίνδυνον. ταῦτα πᾶν τὸ παρὰ τὴν αὐτῶν ἀπό τῶν ἡρώων καὶ τῶν
ἐκφύγωσι. οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ τῶν φησὶ κεφαλῶν συγχωρεῖ τὰ παρὰ φύσιν διμύ-
πρὸς αὐτῶν, ὡς τινὰ καὶ ἀντὶ τῶν καὶ λέγει. ἡ γὰρ κακία ἐφ' ὧν αὐτὸν φησὶ, τὸς ἡρώων
πρὸς νόσον κακὰ ἀπορρίπτει. ἡ γὰρ μίξις τῶν αὐτοῦ καὶ ἡ φησὶ τῶν αὐτοῦ
μειν ὡς τὰ μὴ πρὸς τὴν κίνησιν ὅτι. ὅτι ἡ ἀσυμμετρία ποιεῖ.
ἐκ τῶν δὲ ὁ τὸν σὺν σὺν τῶν, ἡ ἡρώων φησὶ τῶν φησὶ τῶν φησὶ τῶν φησὶ
τὸ καὶ τὸν φησὶ τῶν φησὶ τῶν φησὶ τῶν φησὶ τῶν φησὶ τῶν φησὶ τῶν φησὶ τῶν φησὶ
τὰ πρὸς αὐτὸν τὸ μωαμέθ ἀλλοθίων
πρὸς τὸν φησὶ τὸν φησὶ τὸν φησὶ τὸν φησὶ τὸν φησὶ τὸν φησὶ τὸν φησὶ τὸν φησὶ

[illegible]

θος τῶν ἀγγέλων. ἔτα κἀκείνων ὑπερανέβηκε, καὶ ὅτως ἐπέλθειν εἰς τὸν θεόν, καὶ οὕτω
 τυχεῖν ἀλλήλοισι. Ἐπὶ μὴ μόνον μέζονα πάντων ἐκείνων δ' ἐκινῆσαι αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ ὑπερέκει-
 νον ὑπερόμνον, ἐδ' ἀγέραι πῶς τὸ μέγαλον ἐκείνου καὶ θεοῦ καὶ αὐτοῦ, ὅς ὡς φησὶ ἐδ' ἔ-
 ρη τὸ τετάρτον ἄρα ὡς αὐτὸς, δὲ ὑπερανέβηκε καὶ τὸ ἐβδόμου, καὶ ἀπέλθειν μέχρι καὶ τὸ
 θεῶ, ὁμιλῆσαι τὴν αὐτῶν. μετὰ δὲ τοῦ τα δ' ἐλθεῖν καὶ κατελθεῖν γὰρ τὸ τετάρτον ἄρα ὡς
 ἔρηται, καὶ σιωπῆσαι τὸν μωσῆ, συμβολίσαι τὴν αὐτῶν βούλῃ, ἐπαναστασθῆναι πᾶ-
 καλεῖσαι τὸν θεόν ὑπερ τὸ λαόν, καὶ γνέσθαι κορυφαῖον τὴν βουλῇ, ὡς ἀδυνατῶς ἐχόντος
 πῶς αὐτῶν, καὶ διεξαμύνεσθαι τὴν βουλῇ, ἐπαναστασθῆναι πῶς τὸν θεόν, καὶ ἵστασαι
 τὸ πῶς αὐτῶν, καὶ πῶς διεξελθεῖν τὴν ἱστησιν αὐτῶν, καὶ γνέσθαι ἐλαφροτέρῃ τὴν δύ-
 χλῃ, καὶ αὐτὸν μωσῆς ἀναγκάσαι τὸν αὐτῶν αὐθις ἐπαναστασθῆναι ὡς πρὸς τὴν πῶς τὸ
 θεόν, καὶ πάλιν γνέσθαι πολλὰ ἐλάττωσαι τὴν δύχλῃ, ὅτι μὴ ἀντιδρῶντα τὸ μωσῆ αὐτῶν
 καὶ αὐθις ἵνα ἐπαναστασθῇ πῶς τὸν θεόν, καὶ αὐτῶν συγγνωμον ἔραν γνέσθαι τὴν δύ-
 χλῃ, οὐ κατέδυσαν, ἀλλὰ κατελθεῖν εἰς τὸ ἐμπαρῆν, καὶ ἐλαττωσαι ὡς αὐτῶν γὰρ τὴν πῶς
 τῶν. σκοπέει γοῦν ψυδ' ὁ πάτερ ἀγνωσθῆναι μεμνησθῆναι τὸν θεόν, ὅτι ἵνα ἐμολογῆ ὁ
 αὐτὸς μωσῆ ποιητῶν οὐρανὸν καὶ γῆν, ὅτι σῶματον διέκ' ἡμῶν, καὶ ἐκαστὸν αὐτῶν τὸ γὰρ
 ἀσώματον, ἀποσπῶν τε καὶ μὴ ἔχον μέγεθος, ὅδε γὰρ εἶδει πῶς ἐλαττωθῆναι. τὸ δὲ ὅτως ἐχόν γὰρ
 ἰδὲ αὐτῶν φύσει, πῶς αὐτὸν ἐκ μερῶν; εἰ γὰρ τις δόξῃ ὑπερ ἄλλων, πῶς νοηθῆσαι ἀσώ-
 ματον; τὸ γὰρ γὰρ ἡμῶν ὅν, πάντως καὶ γὰρ πῶς. τὸ δὲ γὰρ πῶς ὅν, καὶ τῶν πῶς, τὸ δὲ γὰρ πῶς,
 ἐξ ἀνάγκης πῶς ἐλαττωθῆναι. ταῦτα δὲ σωματικὰ, καὶ τὰ τὸ σῶμα τὸ ἰδὲ αὐτῶν, πῶς αὐτὸν ἰδὲ
 καρίας ἐκείνης καὶ ἀσώματον φύσεως τὸν θεόν λογισθῆναι τις διανοίας μέτοχος ὢν; καὶ ὅτι
 πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις ἀρετῇ καὶ τῇ πάλαι θεοφανείᾳ γινώσκοντες ὅτι ἐκείνου ἐλογίσαντο καὶ ἐκ-
 λίσαν. τὸ δὲ διὰ τὴν τῶν αὐτῶν καὶ τῶν αὐτῶν ἰδόντες, ἐστὶν αὐτῶν, ἡ δόξα αὐτῶν εἰς τὸν
 φθορῶν, πῶς ἐστὶν παραβραχὺ ἀπελάττωσαι τὴν αὐτῶν βουλῇ. εἰ δὲ δακτύλῳ φησὶν, ὁ ὡς βλῆ-
 πῶν ἰδὲ τὴν γλῶσσαν, καὶ ποιῶν αὐτῶν τρέμειν, ὁ δὲ μωσῆς πᾶσι ἀνθρώποις πᾶσις ὑπερ-
 ναδὲς διωκόμενος, ἀμέσως τὸν θεόν πᾶσι μίλησε, καὶ ὑπερ ἀγγέλων καὶ πάντων τῶν κόσμων
 δεικνύσας ἐποίησε, καὶ τὴν δύχλῃ οὐκ ἀπέτυχεν, ἐγὼ δὲ ἀρετῶν πῶς οὐκ ἐφ' ἡμῶν, ὅς αὐτῶν
 θος οὗτος καὶ ἀλαττωθῆναι, ὅτι κατέλαβε τὴν τὸν θεόν φύσιν, ὡς αὐτῶν τὸν θεόν οὐδὲν αὐτῶν.
 ἀλλ' ὁ κατὰ τὴν γὰρ ὅτι ἀνθρώποις, ἐκ γὰρ ἐλαττωθῆναι αὐτῶν καὶ οὐδὲν αὐτῶν, καὶ ὁ κύριος ἐκινῆ-
 τῆρι αὐτῶν. Ἐπὶ δὲ καὶ ἰδὲ αὐτῶν τὸν θεόν γινώσκοντες τὴν δύχλῃ καὶ τὸν λαόν, ἀλλ' ἐπέδρανον ἰδὲ
 τὸν προέχον αὐτῶν νόμον, ὅτι οὐκ ἰδὲ αὐτῶν βασιλεύειν; καὶ πῶς θεός, ὅς ἐκ γινώσκοντες τὸν πῶν
 μα αὐτῶν, μὴ δὲ τὴν δύχλῃ καὶ τὴν πῶν αὐτῶν αὐτῶν. εἰ δὲ θεός ὡς ἀλλοθῆς, καὶ τὰ πᾶσι γι-
 νώσκοντες πῶν γνέσθαι αὐτῶν, ἰδὲ αὐτῶν νόμον μὴ ἀτελῆ τὸ μωσῆς ὅς τῶν αὐτῶν
 ἀδράσκειν, τέλειον δὲ τὸν ὅς τὸν ἀναγγελῆς, πῶς τὸ τέλειον ὡς αὐτῶν ἡ μεταμέλειος, εἰς
 εἰς τὸ ἀτελὲς πάλιν κατέφυγε; τὸ γὰρ τέλειον οὕτως δὲ τέλειον, εἰπὼν οὐτὲν ἐλπίδες ὅτι
 οὐτὲν πῶν αὐτῶν καὶ παρῆλθον, ὡς αὐτῶν τὸν ἀναγγελῆον μαρτυρεῖ ἡ ἀλήθεια. ἀλλὰ καὶ αὐτῶν
 μωσῆς τέλειον καὶ ἀλήθειαν καὶ ἄγιον, ὅτι σωτηρίαν καὶ ὁδὸν γνῶναι ἀρετῆς. εἰ δὲ τὸ πῶν
 μωσῆς ἀπόλουσαι δι' αὐτῶν τὸ ἀσέβη, λέγουσιν, ὅτι ὁ μὴν γὰρ ἐδ' ἰδὲ αὐτῶν μέγα ὅτι
 ἀδυνατῶν. τίς γὰρ δύναται ἀγαπᾶν τὸ πῶν σῶν ὡς αὐτῶν; καὶ τὸν θεόν ὅς ὅλως αὐτῶν τὸν κατὰ
 δόξας; τίς δύναται ὑπερ τῶν δικαίων τῶν καὶ συνοφραν τῶν αὐτῶν δύχεσθαι; τίς δύναται ἀν-
 τῶν ὅς ἐχθροὺς αὐτῶν, καὶ τὰ ἐτόρα, καὶ ὅς αὐτῶν ἀπέσειλιν ὁ θεός τὸ μωσῆ καὶ τὸν κατὰ
 βῶν συγκαταδόξας φησιν, ἵνα ἐκείνους πληρώσιν οἱ αὐτῶν ποιῶν τὸν νόμον πῶς τὴν αὐτῶν
 σωτηρίαν. εἰπὼν γοῦν οὐκ ἀνιφάνειν ὁ χριστὸς θεός καὶ θεὸς ἵδους, ἀλλ' οὕτως ἀπλῶς αὐτῶν
 πῶν ὡς ὁ μωσῆς, ἐδ' ἰδὲ αὐτῶν αὐτῶν ἀρετῆς εἰς τὴν τὸν ἀληθείας φανέρωσιν. ἐπὶ δὲ
 θεός ἀληθῆς πᾶσι ἀνιφάνειται, πῶς αὐτῶν ἡ γνῶναι ὅλως αὐτῶν ἀρετῆς πῶν τῶν
 ὡς γὰρ θεός καὶ ποιητὴς οἶδε τὸν τὸν ποιῶν αὐτῶν δύναμιν, ἀλλ' ὅμως ἰδὲ αὐτῶν καὶ τὸν
 τὸ μωσῆς λόγον τὸν ἀποπῶν. αὐτῶν δὲ μωσῆς καὶ λέγων, ὅτι ὁ χριστὸς λόγος τοῦ
 θεοῦ, ὅτι ψυχὴ τοῦ θεοῦ, καὶ πνῶμα τοῦ θεοῦ, καὶ λόγος τοῦ θεοῦ, πῶς παραλογιστὸς τὸ πῶν
 εἰδὼς ἐποίησεν; ὁ γὰρ τὸν θεόν λόγος οὐκ αὐτῶν πῶν ἡ γνῶναι ἐν ἐκείνῃ, ὅτι γὰρ εἰς τὸν
 θεόν

ΕΤΥΠΩΘΗ ΕΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΠΑΡΑ

ΜΕΝ ΤΩ ΝΙΚΟΛΑΩ ΒΡΥΛΙΓΓΕΡΩ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

δὲ καὶ ἀναλώμασι Ἰωάννου ἡ ἀποστολῆς, χιλιοσῶ πρὸς τὰς
παρασκευὰς τῆς ἀπὸ τῆς διοικήσεως αὐτῶν
μνημονίων ἀποτέρας ἐκκεκλῆσθαι.

1543

SERIES CHARTARVM.

A a b c d e f g h i k l * α β γ δ ε ζ η θ ι

Omnes terniones, præter l & * duerniones, & i quaternionem.

